

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 13. decembra 2012¹

Vec C-439/11 P

**Ziegler SA
proti**

Európskej komisii

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartely — Článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP — Právne účinky usmernení Komisie — Významné obmedzenie obchodu medzi členskými štátmi — Stanovenie pokút — Účinná súdna ochrana — Právo na spravodlivý proces — Objektívna nestrannosť Komisie — Zásada rovnosti zaobchádzania a zákaz diskriminácie — „Sťahovací kartel“ — Trh medzinárodných sťahovacích služieb v Belgicku“

I – Úvod

1. Prejednávaný prípad znova ponúka Súdnu dvorú príležitosť zdokonaľiť svoju judikatúru venovanú právnym účinkom usmernení, ktoré vo veľkom počte vydáva Európska komisia z dôvodu jej postavenia ako úradu Európskej únie na ochranu hospodárskej súťaže. V centre záujmu sa nachádzajú „Usmernenia k pojmu obmedzenie obchodu medzi členskými štátmi“ z roku 2004², ako aj v roku 2006 uverejnené „Usmernenia k metóde stanovenia pokút“³.

2. Okrem toho sa v súvislosti s konaniami o uložení pokuty podľa právnej úpravy hospodárskej súťaže, ktoré vykonáva Komisia, opätovne objavujú niektoré problémy základných práv, o ktorých sa často diskutuje. V tejto súvislosti ide jednak o výpočet pokuty a jednak o problematiku objektívnej nezávislosti Komisie z dôvodu jej postavenia orgánu, ktorý vykonáva vyšetrovanie a prijíma rozhodnutia.

3. Tieto právne otázky sa predkladajú v súvislosti so „sťahovacím kartelom“, ktorý Európska komisia odhalila pred niekoľkými rokmi na belgickom trhu medzinárodných sťahovacích služieb a ktorý bol 11. marca 2008 predmetom rozhodnutia o uložení pokuty (ďalej len „sporné rozhodnutie“) ⁴. Komisia okrem ďalších deviatich spoločností, resp. skupín spoločností obvinila z účasti na sťahovacom karteli aj spoločnosť Ziegler SA (ďalej len „Ziegler“ alebo „odvolateľka“) a uložila jej pokutu.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Oznámenie Komisie – Usmernenia k pojmu obmedzenie obchodu medzi štátmi v článkoch 81 a 82 Zmluvy [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES C 101, 2004, s. 81), ďalej len „usmernenia z roku 2004“.

3 — Usmernenia k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2), ďalej len „usmernenia k pokutám z roku 2006“.

4 — Rozhodnutie Komisie z 11. marca 2008, týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/38.543 – Medzinárodné sťahovacie služby), oznámené pod spisovou značkou K(2008) 926 v konečnom znení, a jeho zhrnutie bolo uverejnené v Ú. v. EÚ C 188, s. 16; toto rozhodnutie možno v úplnom znení nájsť iba na internete na webovej stránke Komisie, Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž, v nedôvernej verzii vo francúzskom jazyku (<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/index.html>).

4. Po tom, ako Všeobecný súd rozsudkom zo 16. júna 2011⁵ (ďalej len „rozsudok Všeobecného súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“) zamietol prvostupňovú žalobu o neplatnosť, ktorú podala Ziegler proti uvedenému rozhodnutiu, podala táto spoločnosť na Súdny dvor predmetné odvolanie. Je však zaujímavé, že ani Komisia nesúhlasí s hlavnými časťami odôvodnenia napadnutého rozsudku a požaduje, aby Súdny dvor potvrdil uvedený rozsudok na základe iných dôvodov. V prejednávanej príhode sa tiež bude musieť vysvetliť, či je v odvolacom konaní prípustné takéto nahradenie odôvodnenia rozsudku („*substitution de motifs*“) a do akej miery je to možné.

5. Súdny dvor sa zakrátko bude v rámci ďalších odvolacích konaní vo veci sťahovacieho kartelu zaoberať celým radom ďalších právnych otázok.⁶

II – Okolnosti, ktoré predchádzali sporu

6. Ziegler je rodinný podnik so sídlom v Bruseli (Belgicko), patriaci fyzickým osobám, ktoré sú potomkami zakladateľov podniku, ako aj dvom holdingovým spoločnostiam, ktoré majú takisto väzby s rodinou Zieglerovcov.⁷ Významnú časť činnosti spoločnosti Ziegler tvoria sťahovacie služby, ktoré do decembra 2003 zabezpečovalo oddelenie spoločnosti a od decembra 2003 osobitná spoločnosť s názvom Ziegler Relocation SA (pôvodne Euro Time), patriaca do skupiny Ziegler.⁸

7. Podľa záverov vyšetrovania Komisie existoval na trhu medzinárodných sťahovacích služieb v Belgicku v rokoch 1984 až 2003 kartel, na ktorom sa v rôznych obdobiach⁹ a v rozdielnej miere zúčastňovalo desať sťahovacích spoločností.¹⁰

8. Komisia v spornom rozhodnutí konštatovala, že v prípade uvedeného kartelu ide o celkovú kartelovú dohodu vo forme jediného a nepretržitého porušovania¹¹, ktoré bolo celkovo založené na troch druhoch dohôd¹²:

- na *dohodách o cenách*, v ktorých sa zúčastnené sťahovacie spoločnosti dohodli na odmenách za svoje služby zákazníkom,
- na dohodách o systéme finančnej kompenzácie za odmietnuté alebo neuskutočnené ponuky (*provízie*); na základe nich mali konkurenti spoločnosti, ktorá získala zákazku medzinárodného sťahovania, dostať takpovediac finančné odškodnenie bez ohľadu na to, či sami podali, alebo nepodali ponuku týkajúcu sa zákazky; provízie boli utajenou súčasťou konečnej ceny príslušných sťahovacích služieb, ktorú zaplatil spotrebiteľ,
- na dohodách o rozdelení trhu prostredníctvom systému fiktívnych cenových ponúk (*predstierané ponuky*), ktoré sťahovacia spoločnosť predložila zákazníkovi alebo subjektu, ktorý sa sťahoval, bez toho, aby mala v úmysle sťahovanie uskutočniť; na tento účel oznámila vždy jedna spoločnosť svojim konkurentom cenu zahrnujúcu poistnú sadzbu a poplatok za skladovanie, ktorú si mali fakturovať za fiktívnu službu.

5 — Rozsudok Všeobecného súdu zo 16. júna 2011, Ziegler/Komisia (T-199/08, Zb. s. II-3507).

6 — Pozri v tejto súvislosti veci Gosselin Group/Komisia a i. (C-429/11 P); Komisia/Stichting Administratiekantoort Portielje a i. (C-440/11 P); Komisia/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P) a Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P). Dňa 24. mája 2012 som predniesla návrhy vo veci Komisia/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P) a 29. novembra 2012 vo veci Komisia/Stichting Administratiekantoort Portielje a i. (C-440/11 P). Vo veci Komisia/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P) Súdny dvor vydal 6. decembra 2012 rozsudok.

7 — Bod 3 napadnutého rozsudku.

8 — Bod 2 napadnutého rozsudku.

9 — Tieto obdobia trvali od troch mesiacov do viac ako 18 rokov.

10 — Allied Arthur Pierre, Compas, Coppens, Gosselin, Interdean, Mozer, Putters, Team Relocations, Transworld a Ziegler (pozri napríklad odôvodnenie 345 sporného rozhodnutia).

11 — Porovnaj najmä odôvodnenia 307, 314 a 345 sporného rozhodnutia.

12 — Pozri v tejto súvislosti odôvodnenie 121 sporného rozhodnutia a body 10 a 13 až 15 napadnutého rozsudku.

9. Zatiaľ čo dohody o províziách a predstieraných ponukách sa uplatňovali počas celého obdobia existencie kartelu (od roku 1984 do roku 2003), uskutočňovanie dohôd o cenách po máji 1990 sa nepodarilo dokázať.¹³

10. Zo zisteného skutkového stavu Komisia v spornom rozhodnutí vyvodila, že zúčastnené spoločnosti porušili článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že počas rôznych období „priamo a nepriamo určovali ceny za medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku, a tým, že si rozdelili trh a manipulovali postup pri predkladaní ponúk“¹⁴.

11. Sporné rozhodnutie sa doručilo celkovo 31 právnickým osobám, ktorým Komisia za porušenie navyše uložila, sčasti individuálne a sčasti ako solidárnym dlžníkom, peňažné pokuty v rozličnej výške.¹⁵ Na účely výpočtu výšky pokút uplatnila Komisia v spornom rozhodnutí metódu, ktorá je opísaná v usmerneniach k pokutám z roku 2006.

12. Podľa zistení Komisie v článku 1 písm. j) sporného rozhodnutia bola spoločnosť Ziegler v čase od 4. októbra 1984 do 8. septembra 2003, to znamená počas celej existencie kartelu, účastníčkou celkovej kartelovej dohody. Spoločnosť bola za to podľa článku 2 písm. l) sporného rozhodnutia uložená peňažná pokuta vo výške 9,2 milióna eur bez toho, aby jej bolo nariadené solidárne ručenie.

13. Viacerí adresáti sporného rozhodnutia sa prostredníctvom žalôb o neplatnosť tohto rozhodnutia domáhali na prvom stupni právnej ochrany na Všeobecnom súde.¹⁶

14. Žalobu, ktorú spoločnosť Ziegler podala 3. júna 2008, Všeobecný súd 16. júna 2011 napadnutým rozsudkom zamietol a uložil jej povinnosť nahradiť trovy konania.¹⁷

III – Konanie pred Súdny dvorom

15. Návrhom z 25. augusta 2011 podala spoločnosť Ziegler predmetné odvolanie. Navrhuje v ňom, aby Súdny dvor:

- určil, že jej odvolanie je prípustné a dôvodné,
- zrušil rozsudok Všeobecného súdu a rozhodol o právnom spore, ktorý je jeho predmetom,
- vyhovel jej návrhom, ktoré boli predložené v prvostupňovom konaní, a preto zrušil sporné rozhodnutie, subsidiárne zrušil pokutu, ktorá jej bola v tomto rozhodnutí uložená, alebo subsidiárne túto pokutu výrazne znížil,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania na oboch stupňoch.

16. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie a nahradil pritom určité dôvody rozhodnutia Všeobecného súdu,

13 — Pozri v tejto súvislosti odôvodnenia 123 až 153 sporného rozhodnutia.

14 — Článok 1 sporného rozhodnutia.

15 — Jednotlivé pokuty dosahovali výšku od 1 500 eur do 9 200 000 eur.

16 — Okrem napadnutého rozsudku pozri štyri ďalšie rozsudky Všeobecného súdu zo 16. júna 2011, Team Relocations a i./Komisia (T-204/08 a T-212/08, Zb. s. II-3569); Gosselin Group a i./Komisia (T-208/08 a T-209/08, Zb. s. II-3639); Verhuizingen Coppens/Komisía (T-210/08, Zb. s. II-3713) a Putters International/Komisía (T-211/08, Zb. s. II-3729).

17 — Úspešný nebol ani návrh spoločnosti Ziegler na prerušenie vykonateľnosti článku 2 sporného rozhodnutia a na oslobodenie od povinnosti poskytnúť bankovú záruku; pozri uznesenie predsedu Všeobecného súdu z 15. januára 2009, Ziegler/Komisía (T-199/08 R), a uznesenie predsedu Súdneho dvora z 30. apríla 2010, Ziegler/Komisía (C-113/09 P [R]).

- subsidiárne zamietol žalobu o neplatnosť a
- odvolateľku zaviazal na náhradu trov konania.

17. Pred Súdny dvorom bolo odvolanie prejednané písomne a 24. októbra 2012 sa konalo pojednávanie.

IV – Posúdenie

18. Odvolanie spoločnosti Ziegler sa opiera o štyri odvolacie dôvody, ktoré sa zaoberajú rôznymi právnymi otázkami súvisiacimi s významným obmedzením obchodu medzi členskými štátmi, so stanovením výšky pokuty a s požiadavkou nezávislosti Komisie.

A – Úvodné otázky

19. Predtým, ako sa z obsahového hľadiska budem zaoberať dôvodmi odvolania, ktoré uplatnila spoločnosť Ziegler, treba objasniť dve úvodné otázky, z ktorých jedna sa týka prípustnosti častí tvrdení Komisie a druhá prípustnosti niektorých aspektov tvrdení spoločnosti Ziegler.

1. O prípustnosti návrhu Komisie nahradiť určité časti odôvodnenia rozsudku

20. Komisia v prvom a druhom odvolacom dôvode žiada Súdny dvor, aby pri zachovaní napadnutého rozsudku nahradil niektoré dôvody rozhodnutia, ktoré uviedol Všeobecný súd, inými (po francúzsky: „*substitution de motifs*“). Komisia v rámci prvého odvolacieho dôvodu zastáva predovšetkým názor, že povinnosť vymedziť trh, ktorú Všeobecný súd predpokladal, neexistuje. V rámci druhého odvolacieho dôvodu Komisia nesúhlasí okrem iného s tým, že usmernenia k pokutám z roku 2006 viedli k všeobecnému sprísneniu požiadaviek na odôvodnenie rozhodnutí o uložení pokút.

21. Ziegler považuje tento návrh za neprípustný, pretože tvrdenie Komisie je nejasné a okrem toho v jej prípade chýba právny záujem.

22. S ohľadom na prvú námietku spoločnosti Ziegler stačí poukázať na to, že z vyjadrenia k odvolaniu dostatočne presne vyplýva, ktoré časti odôvodnenia napadnutého rozsudku chce Komisia nahradiť a aké odôvodnenie považuje za vhodné namiesto odôvodnenia, ktoré zvolil Všeobecný súd. Na rozdiel od názoru spoločnosti Ziegler nie je zo strany Komisie potrebný konkrétny návrh formulácie.

23. V súvislosti s druhou námietkou treba poznamenať, že Súdny dvor už skutočne považoval určité návrhy Komisie na nahradenie odôvodnenia rozsudku z dôvodu chýbajúceho právneho záujmu za neprípustné.¹⁸ Požiadavka právneho záujmu, ktorá v tejto súvislosti platí tak pre privilegovaných, ako aj pre neprivelegovaných odvolateľov,¹⁹ vyžaduje, aby odvolaním bolo možné získať výhodu pre účastníka konania, ktorý ho podal.²⁰

18 — Rozsudky zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i. (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Zb. s. I-9291, body 23 až 26), a z 21. decembra 2011, Iride/Komisía (C-329/09 P, body 48 až 51).

19 — Rozsudky GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 23 až 26) a z 21. decembra 2011, Francúzsko/People's Mojahedin Organization of Iran (C-27/09 P, Zb. s. I-13427, body 43 až 50).

20 — Rozsudky z 19. októbra 1995, Rendo a i./Komisia (C-19/93 P, Zb. s. I-3319, bod 13 posledná veta); zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisía a i. („Akzo a Akros“, C-550/07 P, Zb. s. I-8301, body 22 a 23); GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 23), a Francúzsko/People's Mojahedin Organization of Iran (už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 43).

24. Táto judikatúra k neprípustnosti návrhov na zmenu odôvodnenia rozsudku sa však týka iba prípadov, v ktorých Komisia buď sama predložila odvolanie alebo vzájomné odvolanie,²¹ alebo v ktorých požiadala Súdny dvor o opravu údajných právnych chýb v odôvodnení Všeobecného súdu, hoci vôbec neboli predmetom odvolacieho konania.²²

25. V prejednávacom kontexte je to však inak: Komisia nepodala nijaké (vzájomné) odvolanie a vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach pred Súdnym dvorom – okrem výnimky, o ktorej ešte bude reč²³ – ani neprekročila predmet odvolania, ktoré podala spoločnosť Ziegler. Komisia sa skôr obmedzila prevažne na to, aby rozsudok Všeobecného súdu bránila predovšetkým proti právnym chybám vytýkaným spoločnosťou Ziegler. V rámci tohto predmetu sporu žiadala, aby bolo odôvodnenie rozsudku nahradené, pričom výrok mal zostať zachovaný.

26. Podľa ustálenej judikatúry je za týchto okolností nahradenie odôvodnenia rozsudku prípustné,²⁴ a to bez ohľadu na to, či ho Súdny dvor vykoná z vlastnej iniciatívy, alebo či pri tom postupuje v súlade s „návrhom“ alebo „podnetom“ niektorého z účastníkov konania. Súdny dvor nemôže byť viazaný len argumentmi, o ktoré sa opiera odvolateľka vo svojich tvrdeniach, pretože by inak musel svoj rozsudok prípadne založiť na chybných právnych úvahách.²⁵ Nahradením odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré je právne chybné, môže Súdny dvor spôsobom, ktorý je v súlade so zásadou hospodárnosti konania, splniť svoju povinnosť dodržiavať právo pri výklade a uplatňovaní zmlúv (článok 19 ods. 1 druhá veta Zmluvy o EÚ).

27. Odlíšné posúdenie si vyžadujú iba tvrdenia Komisie k prahovej hodnote 40 miliónov eur. Tá časť napadnutého rozsudku, v ktorej sa Všeobecný súd zaoberá uvedenou problematikou,²⁶ totiž *nie je* v odvolacom konaní predmetom žiadneho z dôvodov odvolania spoločnosti Ziegler.²⁷ V tomto zmysle nemôže ani Komisia navrhnúť nahradenie odôvodnenia rozsudku v príslušnej časti rozsudku.

28. Pri odhliadnutí od tejto výnimky sú však návrhy Komisie na nahradenie odôvodnenia rozsudku prípustné. K ich dôvodnosti sa vyjadrím neskôr v rámci posudzovania príslušných odvolacích dôvodov spoločnosti Ziegler.

29. Pokiaľ by sa skutočne mali nahradiť konkrétne časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, na rozdiel od názoru Komisie to nespôsobí neprípustnosť odvolania, ale bude to viesť k jeho nedôvodnosti²⁸, pretože v tejto súvislosti nie sú odvolacie dôvody smerujúce proti napadnutému rozsudku, ktoré uviedla spoločnosť Ziegler, úspešné, to znamená, že sú neúčinné (po francúzsky: „*inopérant*“).²⁹

21 — Rozsudok GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 15).

22 — Rozsudok Iride/Komisía (už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 48).

23 — Pozri v tejto súvislosti bod 27 týchto návrhov.

24 — Rozsudky z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, Zb. s. I-4727, bod 118), a z 9. júna 2011, Diputación Foral de Vizcaya/Komisía (C-465/09 P až C-470/09 P, bod 171); v rovnakom zmysle rozsudky z 9. júna 1992, Lestelle/Komisía (C-30/91 P, Zb. s. I-3755, body 27 a 28); z 30. septembra 2003, Biret International/Rada (C-93/02 P, Zb. s. I-10497, body 59 až 65), a z 9. septembra 2008, FIAMM a i./Rada a Komisia (C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, najmä bod 187).

25 — V tomto zmysle uznesenie z 27. septembra 2004, UER/M6 a i. (C-470/02 P, bod 69), a rozsudok z 21. septembra 2010, Švédsko/API a Komisia (C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, Zb. s. I-8533, bod 65).

26 — Body 56 až 63 napadnutého rozsudku.

27 — Odvolateľka napáda priamo nadväzujúcu časť rozsudku v bodoch 64 až 74 napadnutého rozsudku, ktorá nie je venovaná prahovej hodnote 40 miliónov eur, ale prahovej hodnote 5 % podielu na trhu (v tejto súvislosti pozri prvý odvolací dôvod).

28 — Rozsudky z 30. septembra 2003, Eurocoton a i./Rada (C-76/01 P, Zb. s. I-10091, bod 52); zo 6. novembra 2008, Grécko/Komisía (C-203/07 P, Zb. s. I-8161, body 42 a 43), a z 29. septembra 2011, Arkema/Komisía (C-520/09 P, Zb. s. I-8901, bod 31).

29 — Rozsudky z 18. marca 1993, Parlament/Frederiksen (C-35/92 P, Zb. s. I-991, bod 31); FIAMM a i./Rada a Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 24, body 187 až 189), a Francúzsko/People's Mojahedin Organization of Iran (už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 79).

2. O výčitke Komisie, že spoločnosť Ziegler v správnom konaní nespochybnila existenciu významného obmedzenia obchodu

30. Komisia vo svojich podaniach na viacerých miestach zdôrazňuje, že spoločnosť Ziegler v správnom konaní nespochybnila existenciu významného obmedzenia obchodu medzi členskými štátmi, ale túto výčitku uplatnila až v súdnom konaní.

31. Z hľadiska hospodárnosti konania je taký postup nepochybne veľmi poľutovaniahodný. Z právneho hľadiska sa mu však nedá nič vyčítať. V práve Únie totiž neexistuje nijaký právny predpis vyvolávajúci zánik všetkých výhrad, ktoré sa neuplatnili v správnom konaní vo veciach kartelu.³⁰ V tomto zmysle je tvrdenie spoločnosti Ziegler o významnom obmedzení obchodu prípustné.

B – Obsahové posúdenie odvolania

32. Sporné rozhodnutie bolo prijaté predtým, ako nadobudla platnosť Lisabonská zmluva. Na účely jeho právneho posúdenia sú teda ešte relevantné ustanovenia európskych zmlúv v znení Zmluvy z Nice, konkrétne zákaz kartelov, ktorý je obsahom článku 81 ods. 1 ES, a povinnosť odôvodnenia podľa článku 253 ES. Nasledujúce úvahy však možno automaticky preniesť na článok 101 ods. 1 ZFEÚ a článok 296 druhý odsek ZFEÚ.

1. O významnom obmedzení obchodu medzi členskými štátmi (prvý odvolací dôvod)

33. Prvý odvolací dôvod spoločnosti Ziegler sa týka bodov 64 až 74 napadnutého rozsudku, v ktorých sa Všeobecný súd zaoberá otázkou, či mohol sťahovací kartel obmedziť obchod medzi členskými štátmi.

34. Článok 81 ods. 1 ES totiž zakazuje protisúťažné dohody medzi podnikateľmi iba v tom prípade, ak „môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“. Táto *medzištátna klauzula* slúži na vymedzenie pôsobnosti vnútroštátneho práva a práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.³¹

35. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že skutočný alebo potenciálny vplyv dohody na obchod medzi členskými štátmi nesmie byť „iba bezvýznamný“ („nie zanedbateľný“)³², to znamená, že prípadné obmedzenie obchodu musí byť „významné“³³.

36. Komisia vo svojich usmerneniach z roku 2004 pri zohľadnení judikatúry súdov Únie stanovila určité kritériá, na základe ktorých možno posúdiť, či je dohoda medzi podnikateľmi vhodná na to, aby významne obmedzila obchod medzi členskými štátmi. Medzi tieto kritériá v neposlednom rade patrí aj prahová hodnota vo výške 5 % platná pre spoločný podiel členov dohody medzi podnikmi na trhu, a to v súvislosti s trhmi, ktorých sa táto dohoda dotýka³⁴ (ďalej len „kritérium 5 %“).

37. Ziegler sa domnieva, že Všeobecný súd sa pri výklade a uplatnení práve kritéria 5 % dopustil rôznych chýb.

30 — Rozsudok z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia (C-407/08 P, Zb. s. I-6371, body 89 až 91).

31 — Rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia (56/64 a 58/64, Zb. s. 322, 389); zo 6. marca 1974, Commercial Solvents/Komisia (6/73 a 7/73, Zb. s. 223, bod 31); z 25. októbra 2001, Ambulanz Glöckner (C-475/99, Zb. s. I-8089, bod 47), a z 23. novembra 2006, Asnef-Equifax (C-238/05, Zb. s. I-11125, bod 33).

32 — Rozsudky z 21. januára 1999, Bagnasco a i. (C-215/96 a C-216/96, Zb. s. I-135, bod 60); Ambulanz Glöckner (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 48), Asnef-Equifax (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 34); z 1. júla 2008, MOTOE (C-49/07, Zb. s. I-4863, bod 39), a z 24. septembra 2009, Erste Group Bank a i./Komisia (C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Zb. s. I-8681, bod 36).

33 — Rozsudky Asnef-Equifax (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 35) a Erste Group Bank a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, body 37, 46 a 66).

34 — Bod 52 písm. a) a bod 53 usmernení z roku 2004.

a) O nutnosti vopred vymedziť relevantný trh pri použití kritéria 5 % (prvá časť prvého odvolacieho dôvodu)

38. V rámci prvej časti prvého odvolacieho dôvodu odvolateľka v prvom rade vytýka, že Všeobecný súd neprávom „oslobodil“ Komisiu od povinnosti vymedziť trh s ohľadom na kritérium 5 %.

39. Táto výhrada smeruje proti odôvodneniu, ktoré Všeobecný súd uviedol v bodoch 66 až 72 napadnutého rozsudku. Všeobecný súd tam najprv vychádza z úvahy, že logickým predpokladom výpočtu trhového podielu je vymedzenie tohto trhu a že Komisia sa v bode 55 svojich usmernení z roku 2004 zaviazala presne k takémuto vymedzeniu trhu.³⁵ Všeobecný súd ďalej konštatuje, že Komisia nedodržala práve uvedenú povinnosť, pretože nevymedzila trh.³⁶ Podľa názoru Všeobecného súdu však Komisia za okolností prejednávaneho prípadu napriek tomu „z právneho hľadiska dostatočne preukázala“³⁷, že prahová hodnota vo výške 5 % bola prekročená. Pre tento záver Všeobecného súdu bol rozhodujúci názor, že Komisia „uviedla dostatočne podrobný opis predmetného odvetvia, vrátane ponuky, dopytu a geografického rozsahu“³⁸. Z tohto dôvodu sa Komisia mohla „výnimočne“ opierať o kritérium 5 % bez toho, aby musela výslovne vymedziť trh v zmysle svojich usmernení z roku 2004.³⁹

40. Ziegler uvádza, že napadnutý rozsudok nie je v tomto bode dostatočne odôvodnený, avšak odôvodnenie rozsudku si v každom prípade protirečí a nie je obsahovo správne.

41. Ďalej sa budem najprv zaoberať výhradou nedostatočného odôvodnenia [pozri časť i) nižšie], následne prejdem k právnym požiadavkám, ktoré sa kladú na vymedzenie trhu v súvislosti s kritériom 5 % [pozri časť ii) nižšie], a stručne sa budem venovať údajným obsahovým nedostatkom pri vymedzení trhu, ktoré uvádza spoločnosť Ziegler [pozri časť iii) nižšie].

i) O výhrade nedostatočného a protirečivého odôvodnenia rozsudku

42. Ziegler najprv vytýka, že Všeobecný súd nijako neodôvodnil, prečo v súvislosti s kritériom 5 % „oslobodil“ Komisiu od požiadavky vymedziť trh. V každom prípade je jeho odôvodnenie rozsudku zmätočné.

43. Na rozdiel od názoru Komisie má táto výhrada popri obsahových výhradách odvolateľky k vymedzeniu trhu samostatný význam. Bez ohľadu na to, či Všeobecný súd z *obsahového hľadiska* stanovil správne alebo príliš vysoké požiadavky na vymedzenie trhu, musí totiž svoj rozsudok z *formálneho hľadiska* riadne odôvodniť: je povinný opísať dôvody, ktoré boli z jeho hľadiska rozhodujúce pre prvostupňové rozhodnutie.

44. Povinnosť Všeobecného súdu uvádzať vo svojich rozsudkoch odôvodnenie vyplýva z článku 36 v spojení s článkom 53 ods. 1 Štatútu Súdneho dvora. Podľa ustálenej judikatúry musia z odôvodnenia rozsudku jasne a jednoznačne vyplývať úvahy Všeobecného súdu tak, aby sa dotknuté osoby mohli oboznámiť s dôvodmi prijatého rozhodnutia a aby Súdny dvor mohol vykonať svoje preskúmanie.⁴⁰ Okrem toho si odôvodnenie rozsudku Všeobecného súdu nesmie protirečiť.⁴¹

35 — Body 66 a 67 napadnutého rozsudku.

36 — Bod 68 napadnutého rozsudku.

37 — Bod 69 napadnutého rozsudku.

38 — Bod 70 napadnutého rozsudku.

39 — Bod 72 napadnutého rozsudku.

40 — Rozsudky zo 14. mája 1998, Rada/de Nil a Impens (C-259/96 P, Zb. s. I-2915, body 32 a 33); z 2. apríla 2009, France Télécom/Komisia (C-202/07 P, Zb. s. I-2369, bod 29), a zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia (C-280/08 P, Zb. s. I-9555, bod 136).

41 — Príklady preskúmania odôvodnení rozhodnutí Všeobecného súdu, pokiaľ ide o protichodnosť, sa nachádzajú napríklad v rozsudkoch z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 202), a z 13. marca 2012, Melli Bank/Rada (C-380/09 P, bod 41); pozri okrem toho rozsudok zo 16. decembra 2008, Masdar (UK)/Komisia (C-47/07 P, Zb. s. I-9761, bod 76).

45. Na prvý pohľad to skutočne vyzerá tak, ako keby sa Všeobecný súd v prejednávacom prípade zaplietol do veľkých protirečení. Na jednej strane Všeobecnému súdu v súvislosti s uplatnením kritéria 5 % totiž chýba v spornom rozhodnutí vymedzenie trhu⁴² a na druhej strane konštatuje, že odvolaním sa na „medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku“ Komisia „uviedla dostatočne podrobný opis predmetného odvetvia, vrátane ponuky, dopytu a geografického rozsahu“⁴³. Všeobecný súd okrem toho považuje vymedzenie trhu v súvislosti s uplatnením kritéria 5 % za nevyhnutné, ale zároveň sa domnieva, že Komisia sa v prejednávacom prípade o toto kritérium 5 % mohla opierať „bez toho, aby výslovne vymedzila trh...“⁴⁴.

46. Pri bližšom pohľade to vyzerá tak, že Všeobecný súd sa na tomto mieste iba neobratne vyjadril. Z celkových súvislostí uvedenej časti rozsudku dostatočne jasne vyplýva, že sporné rozhodnutie obsahuje opis trhu, ktorý pripravila Komisia („medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku“), a že Všeobecný súd považuje tento opis za dostatočný na to, aby ho mohol klásť na roveň so skutočným vymedzením trhu a ponechať ho v platnosti ako základ uplatnenia kritéria 5 %. Na rozdiel od prvého dojmu si teda pri pozitívnom výklade úvahy Všeobecného súdu k tejto otázke neprotirečia.

47. Úvahy Všeobecného súdu okrem toho umožňujú dostatočne jasne identifikovať, prečo Všeobecný súd „výnimočne“ upustil „od vyvrátenia“ zistení Komisie ku kritériu 5 %. V konečnom dôsledku totiž Všeobecný súd vychádzal z toho, že opis relevantného odvetvia v spornom rozhodnutí obsahuje všetky informácie nevyhnutné na uplatnenie kritéria 5 %, a preto bol rovnocenný s vymedzením trhu, ktoré Všeobecný súd považoval za nevyhnutné.

48. Výhradu nedostatočného a protichodného odôvodnenia rozsudku treba teda zamietnuť.

ii) O právnych požiadavkách na vymedzenie trhu

49. Okrem toho odvolateľka vytýka, že sporné rozhodnutie, na rozdiel od konštatovania Všeobecného súdu, neobsahuje presné stanovenie predmetných služieb a relevantného trhu, lebo iba opis „odvetvia“ („medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku“) nemá rovnaký význam ako plnohodnotné vymedzenie relevantného trhu.

50. V tejto súvislosti treba najprv poznamenať, že podľa medzištátnej klauzuly v zmysle článku 81 ods. 1 ES sa vymedzenie trhu v žiadnom prípade nemusí vykonať vždy. Dôkaz o významnom obmedzení obchodu medzi členskými štátmi je totiž možný aj bez vymedzenia trhu, napríklad ak existujú náznaky, že sa spoločnosti určitým správaním usilujú o to, aby vo významnom rozsahu zabránili vývozu do iných členských štátov alebo dovozu z iných členských štátov.⁴⁵

51. Naproti tomu, ak sa úrad na ochranu hospodárskej súťaže alebo súd opiera osobitne o kritérium 5 %, aby mohol preukázať významný charakter ovplyvnenia trhu v zmysle medzištátnej klauzuly, je vymedzenie trhu nevyhnutné. Bez predchádzajúceho definovania relevantného trhu totiž nemožno stanoviť trhové podiely. V tejto súvislosti má Všeobecný súd pravdu, keď uvádza, „že logickým predpokladom výpočtu trhového podielu je vymedzenie tohto trhu“⁴⁶.

52. Ako však správne zdôrazňuje Komisia, opis relevantného trhu v súvislosti s uplatnením kritéria 5 % sa nemusí nutne vykonať s rovnakou presnosťou ako vymedzenie trhu, ktoré má slúžiť na posúdenie správania podnikov v hospodárskej súťaži. Právne požiadavky na vymedzenie trhu môžu byť rozdielne vysoké, a to v závislosti od cieľa, ktorý sa týmto vymedzením trhu sleduje. Vymedzenie trhu musí byť

42 — Bod 68 napadnutého rozsudku.

43 — Bod 70 napadnutého rozsudku.

44 — Bod 72 napadnutého rozsudku.

45 — Bod 25 usmernení z roku 2004.

46 — Bod 66 napadnutého rozsudku.

zámerne o to presnejšie, o čo komplexnejšie sú hospodárske súvislosti a o čo rozsiahlejšie sú analýzy potrebné na ich zhodnotenie, ako napríklad pri konštatovaní existencie či zneužitia dominantného postavenia na trhu podľa článku 82 ES (teraz článku 102 ZFEÚ) alebo pri prognostických rozhodnutiach o budúcom trhovom vývoji v určitých konaniach o kontrole koncentrácie.

53. Odvolateľka sa teda mylí, ak sa domnieva, že pod vymedzením trhu sa má rozumieť stále to isté a že Komisia mala v prejednávacom prípade ako základ uplatnenia kritéria 5 % vykonať rovnaký detailný opis trhu, aký je bežný v inom kontexte.

54. Podľa môjho názoru je Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, oprávnený konštatovať, že odkaz Komisie na „odvetvie medzinárodných sťahovacích služieb v Belgicku“, ktoré zahŕňa všetky sťahovacie služby uskutočňované z Belgicka a do Belgicka, bez ohľadu na to, či si ich objednávajú súkromné osoby, podniky alebo verejné inštitúcie,⁴⁷ predstavuje vymedzenie skutkového stavu v prejednávacom prípade dostatočne presné na to, aby bolo možné uplatniť kritérium 5 %.⁴⁸

55. Ani z usmernení z roku 2004 nemožno na rozdiel od opačného názoru spoločnosti Ziegler v prejednávacom prípade odvodiť nijaké prísnejšie požiadavky na vymedzenie trhu.

56. Na rozdiel od názoru Komisie usmernenia z roku 2004 obsahujú viac ako len kodifikáciu judikatúry, ktorá bola dovtedy vydaná k otázke ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi. Komisia totiž v týchto usmerneniach prezentuje svoju „metodiku uplatňovania pojmu obmedzenie obchodu medzi členskými štátmi“⁴⁹ a oznamuje, že za určitých okolností proti podnikom nezačne nijaké konania ani im neuloží pokuty.⁵⁰ Zverejnením uvedených usmernení stanovila Komisia záväznosť svojich vlastných pravidiel, ktorými sa má riadiť pri uplatňovaní svojej voľnej úvahy, pokiaľ ide o hospodársku situáciu v súvislosti s obmedzením obchodu medzi členskými štátmi.⁵¹ To znamená, že keď posudzuje, či správanie podnikov v zmysle článku 81 ES a 82 ES (článok 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ) môže významne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, bez relevantného dôvodu nesmie používať inú metodiku ako tú, ktorá je uvedená v jej usmerneniach z roku 2004.

57. Usmernenia z roku 2004 sa však z obsahového hľadiska obmedzujú na dosť stručné vyjadrenie, že na účely uplatnenia kritéria 5 % „musí byť“ relevantný trh „vymedzený“⁵². K spornej otázke detailnej presnosti, s akou sa má uvedené vymedzenie trhu vykonať, sa usmernenia z roku 2004 nevyjadrujú.

58. Ani odkaz usmernení z roku 2004 na oznámenie o definícii relevantného trhu⁵³ nevedie, na rozdiel od opačného názoru spoločnosti Ziegler, ďalej. Ani posledné uvedené oznámenie totiž nevylučuje, že v závislosti od problému v oblasti hospodárskej súťaže, ktorý treba vyriešiť, musí byť vymedzenie relevantných trhov viac či menej detailne presné. Oznámenie o definícii relevantného trhu dokonca

47 — Bod 11 napadnutého rozsudku a odôvodnenie 2 sporného rozhodnutia.

48 — Bod 70 napadnutého rozsudku.

49 — Bod 3 usmernení z roku 2004.

50 — Bod 50 predposledná a posledná veta usmernení z roku 2004.

51 — V tomto zmysle rozsudky z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia („Dansk Rørindustri“, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 211); z 21. septembra 2006, JCB Service/Komisio (C-167/04 P, Zb. s. I-8935, body 207 a 208); Arkema/Komisio (už citovaný v poznámke pod čiarou 28, bod 88), a z 8. decembra 2011, KME a i./Komisia (C-272/09 P, Zb. s. I-12789, bod 100); v súvislosti s právnou úpravou štátnej pomoci v tomto zmysle pozri napríklad rozsudok z 5. októbra 2000, Nemecko/Komisio (C-288/96, Zb. s. I-8237, bod 62); ďalej pozri – nad rámec právnej úpravy hospodárskej súťaže – rozsudok z 1. decembra 1983, Blomefield/Komisio (190/82, Zb. s. 3981, bod 20).

52 — Bod 55 usmernení z roku 2004.

53 — Oznámenie Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže spoločenstva (Ú. v. ES C 372, 1997, s. 5), citované v poznámke pod čiarou 41 usmernení z roku 2004.

uznáva, že vymedzenie trhu je úzko spojené s cieľmi, ktoré konkrétne sleduje⁵⁴, a že môže viesť k rôznym záverom „v závislosti od podstaty skúmanej otázky práva hospodárskej súťaže“⁵⁵. Ponecháva tak dostatočný priestor na to, aby sa pri vymedzení trhu postupovalo pragmaticky v súlade s okolnosťami konkrétneho prípadu.

59. V prípade, ktorý je koncipovaný porovnateľne jednoducho ako ten prejednávaný, by bolo zásadne v rozpore s požiadavkami efektívneho správneho konania, šetriaceho prostriedky, ak by Komisia pri vymedzení trhu v súvislosti s uplatnením kritéria 5 % musela vynaložiť väčšie úsilie, ako je nevyhnutné.

60. Súhrnne povedané, tvrdenie spoločnosti Ziegler o právnych požiadavkách, ktoré sa kladú na vymedzenie trhu, treba teda zamietnuť.

iii) O údajných obsahových nedostatkoch, pokiaľ ide o vymedzenie trhu

61. Odvolateľka napokon tvrdí, že opis predmetných služieb a trhu („medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku“), ktorý Všeobecný súd schválil v prejednávanom prípade, nie je obsahovo správny, a to pokiaľ ide o vymedzenie vecne relevantného trhu, ako aj s ohľadom na definíciu priestorovo relevantného trhu.

62. Touto výhradou reaguje Ziegler osobitne na bod 71 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd uvádza, „že Komisia bola oprávnená konštatovať, že predmetnými službami sú medzinárodné sťahovacie služby v Belgicku“ a že takto opísaný trh „Komisia správne identifikovala ako relevantný trh“.

63. Svoju kritiku uvedenej časti rozsudku opiera odvolateľka najmä o úvahy o zameniteľnosti medzinárodných sťahovacích služieb, pričom uvádza informácie tak o strane ponuky, ako aj o strane dopytu.

64. Pritom však odvolateľka pravdepodobne prehliadla, že v prípade otázky, ako sa ponuka a dopyt správajú na určitom trhu a či je možná vzájomná zameniteľnosť konkrétnych uvedených sťahovacích služieb, nejde o právnu otázku, ale o skutkovú otázku, o ktorej Súdny dvor v odvolacom konaní – s výnimkou prípadného skreslenia dôkazov, ktoré tu nie je vytýkané – nemá právomoc rozhodovať.⁵⁶

65. V súlade s tým treba kritiku, ktorú spoločnosť Ziegler venovala predmetným konštatovaniam Všeobecného súdu k vymedzeniu trhu, zamietnuť ako neprípustnú.

66. Z uvedeného vyplýva, že prvá časť prvého odvolacieho dôvodu musí byť zamietnutá.

b) O preukázaní prekročenia prahovej hodnoty 5 % v prejednávanom prípade (druhá časť prvého odvolacieho dôvodu)

67. V druhej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu Ziegler subsidiárne uvádza, že Všeobecný súd porušil svoju povinnosť odôvodniť rozsudok a zásadu kontradiktórneho konania, keď konštatoval, že celkový trhový podiel členov kartelu je v prejednávanom prípade „oveľa vyšší ako prahová hodnota 5 %“.

⁵⁴ — Bod 10 oznámenia Komisie o definícii relevantného trhu.

⁵⁵ — Bod 12 oznámenia Komisie o definícii relevantného trhu.

⁵⁶ — Uznesenie zo 17. septembra 1996, San Marco/Komisia (C-19/95 P, Zb. s. I-4435, bod 39), ako aj rozsudky z 1. júna 1994, Komisia/Brazzelli Lualdi a i. (C-136/92 P, Zb. s. I-1981, bod 49); z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia (C-521/09 P, Zb. s. I-8947, bod 68); Comitato „Venezia vuole vivere“/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 24, bod 149) a z 19. júla 2012, AOI a i./Komisia a i. („AOI“, C-628/10 P a C-14/11 P, bod 85).

68. Výhrada odvolateľky sa osobitne týka posledných dvoch viet bodu 71 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd uvádza, že „na to, aby prahová hodnota 5 % nebola dosiahnutá, by veľkosť trhu musela byť aspoň 435 miliónov eur“, a dodáva, že „takúto veľkosť relevantného trhu by však bolo možné dosiahnuť jedine v prípade, ak by sa vychádzalo z oveľa širšie vymedzeného trhu, ako je trh medzinárodných sťahovacích služieb v Belgicku, ktorý však Komisia správne identifikovala ako relevantný trh“.

69. Ziegler tu reaguje na konštatovanie Všeobecného súdu, že len oveľa rozsiahlejší trh, ako je trh „medzinárodných sťahovacích služieb v Belgicku“, môže dosiahnuť veľkosť 435 miliónov eur. Uvedená spoločnosť sa domnieva, že toto konštatovanie Všeobecného súdu nie je nijako dôvodné a že domnienky, na ktorých je založené, okrem toho neboli v rámci prvostupňového konania kontradiktórne prejednané s účastníkmi konania.

70. Obe výhrady sú nepresvedčivé.

71. Skutočnosti, ktoré sú samozrejmé, si nevyžadujú ďalšie vysvetlenie. Tak je to v prípade spornej časti rozsudku: je samozrejmou, že z domnienky zanedbateľných podielov členov kartelu možno vychádzať len vtedy, ak pri zohľadnení obrátov zistených pre príslušné podniky existuje domnienka omnoho väčšieho objemu trhu. Výpočet, ktorý vykonal Všeobecný súd a podľa ktorého by relevantný trh musel mať objem 435 miliónov eur, aby sa trhové podiely členov kartelu znížili z dvojciferných hodnôt (podľa zistení Všeobecného súdu takmer 30 %⁵⁷) na menej ako 5 %, si preto nevyžadovala hlbšiu analýzu v odôvodnení.

72. Pokiaľ ide o číselné údaje, ktoré predstavujú základ výpočtov Všeobecného súdu, na rozdiel od tvrdenia spoločnosti Ziegler boli s účastníkmi konania prejednané. Tieto číselné údaje pochádzajú z písomnej odpovede Komisie na otázky Všeobecného súdu v prvostupňovom konaní,⁵⁸ ku ktorej sa Ziegler mohla kedykoľvek vyjadriť. Z napadnutého rozsudku možno navyše odvodiť, že Všeobecný súd na pojednávaní na prvom stupni dokonca spoločnosti Ziegler výslovne položil otázky týkajúce sa tejto témy.⁵⁹

73. Odvolateľka v tejto súvislosti nesprávne uvádza, že číselné údaje Komisie nie sú spoľahlivé. Všeobecný súd síce na inom mieste napadnutého rozsudku konštatoval nesprávne posúdenie zo strany Komisie, ktoré má vplyv na výpočet objemu trhu.⁶⁰ Z toho sa však nedá paušálne odvodiť záver, že číselné údaje Komisie sú vo všeobecnosti nepoužiteľné.

74. V prípade správnosti a spoľahlivosti informácií, ktoré získala Komisia, ide v každom prípade o otázku zistenia skutkového stavu a posúdenia dôkazov, ktorú – s výnimkou skreslenia dôkazov – Všeobecný súd ako odvolací súd neoveruje.⁶¹ Keďže Ziegler nevytýkala skreslenie skutočností alebo dôkazných prostriedkov, musí sa táto spoločnosť riadiť skutkovými zisteniami a posúdením dôkazov Všeobecného súdu v napadnutom rozsudku.

75. Z uvedených úvah vyplýva, že ani druhá časť prvého odvolacieho dôvodu nemá šancu na úspech.

57 — Bod 71 tretia veta napadnutého rozsudku.

58 — V bode 15 písomných vyjadrení Komisie z 22. marca 2010 sa celkový rozsah trhu so zahraničnými sťahovacími službami v Belgicku vyčíslil na sumu 67,5 milióna eur, pokiaľ sa nezohľadnia obraty, ktoré sťahovacie spoločnosti dosiahnu z dôvodu svojho postavenia subdodávateľa.

59 — Pozri bod 71 napadnutého rozsudku: „Po tretie v reakcii na otázky Všeobecného súdu na pojednávaní žalobkyňa sama konštatovala...“

60 — V bode 71 napadnutého rozsudku Všeobecný súd výslovne uvádza opravu číselných údajov o veľkosti trhu získaných Komisiou, ktorá súvisí s dvojnásobným zahrnutím sťahovacích služieb poskytnutých v postavení subdodávateľa.

61 — V tejto súvislosti pozri judikatúru uvedenú v poznámke pod čiarou 56.

c) O otázke, či prekročenie prahovej hodnoty 5 % postačuje na to, aby bolo možné vychádzať z významného ovplyvnenia obchodu (tretia časť prvého odvolacieho dôvodu)

76. V tretej časti prvého odvolacieho dôvodu, ktorý sa tiež uplatňuje subsidiárne, Ziegler osobitne napáda bod 73 napadnutého rozsudku, ktorý znie:

„Napokon, ako Komisia správne poznamenala, v rámci pozitívnej domnienky stanovenej v bode 53 usmernení z roku 2004 na preukázanie [významného] ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi stačí, ak je splnená čo i len jedna z dvoch alternatívnych podmienok.“

77. Podľa názoru odvolateľky sa Všeobecný súd v tejto časti rozsudku dopustil právneho pochybenia, pretože významné ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi odvodil iba zo skutočnosti, že kumulovaný trhový podiel členov kartelu prekračuje prahovú hodnotu 5 %. Podľa názoru spoločnosti Ziegler to nie je zlučiteľné ani s judikatúrou, ako ani s bodom 53 usmernení z roku 2004.

78. Je pravda, že otázka ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi sa musí posúdiť pri zohľadnení všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu. Podľa ustálenej judikatúry na to, aby mohla dohoda medzi podnikmi ovplyvniť obchod vnútri Únie, musí byť na základe všetkých objektívnych skutkových a právnych faktorov možné s dostatočným stupňom pravdepodobnosti predpokladať, že by mohla mať vplyv, priamy či nepriamy, skutočný či potenciálny, na obchodné toky medzi členskými štátmi v tom zmysle, že by mohla znemožniť dosiahnutie cieľa jednotného trhu medzi týmito štátmi.⁶²

79. Vplyv na obchod v rámci Únie je preto vo všeobecnosti výsledkom spojenia viacerých činiteľov, ktoré by jednotlivo nevyhnutne neboli určujúce.⁶³ To však, samozrejme, nevylučuje, že v konkrétnom prípade sa z množstva zohľadnených právnych a skutkových okolností vyvodí ako rozhodujúci jeden bod – konkrétne výrazné prekročenie prahovej hodnoty 5 % trhového podielu –, ktorý už samotný s dostatočnou pravdepodobnosťou poukazuje na významné ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi.⁶⁴

80. V prejednávacom prípade však napokon môže zostať otvorené, či osobitne splnenie kritéria 5 % samo osebe môže odôvodniť domnienku, že existovalo riziko významného ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi. Ako totiž správne zdôrazňuje Komisia, sťahovací kartel sa vyznačoval ďalšími dvoma znakmi, na základe ktorých mohol Všeobecný súd – aj nezávisle od prekročenia prahovej hodnoty 5 % – vychádzať z významného ovplyvnenia obchodu.

81. Podľa zistení Všeobecného súdu sa sťahovací kartel po prvé týkal všetkých medzinárodných sťahovacích služieb z Belgicka a do Belgicka, to znamená všetkých medzinárodných sťahovaní, pre ktoré bolo Belgicko buď počiatočným, alebo cieľovým miestom. Kartel sa teda týkal celého územia členského štátu. Už z jeho podstaty vyplýva účinok takého kartelu, a to upevnenie narušenia trhov na medzinárodnej úrovni tým, že bráni hospodárskemu prepojeniu, ktoré Zmluvy zamýšľajú dosiahnuť.⁶⁵

62 — Rozsudky z 9. júla 1969, Völk (5/69, Zb. s. 295, bod 5); zo 6. mája 1971, Cadillon (1/71, Zb. s. 351, bod 6); z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia (42/84, Zb. s. 2545, bod 22); Bagnasco a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 47); Asnef-Equifax (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 34) a Erste Group Bank a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 36).

63 — Rozsudky z 15. decembra 1994, DLG (C-250/92, Zb. s. I-5641, bod 54); Bagnasco a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 47); Asnef-Equifax (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 35) a Erste Group Bank a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 37).

64 — V tomto zmysle rozsudky z 1. februára 1978, Miller International Schallplatten/Komisio (19/77, Zb. s. 131, bod 9), a z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisio (107/82, Zb. s. 3151, body 56 až 58); v rozsudku zo 7. júna 1983, Musique Diffusion française a i./Komisia (100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 86 v spojení s bodom 82), sa na to, aby sa dalo vychádzať z významného ovplyvnenia trhu, považovali za dostatočné dokonca trhové podiely nižšie ako 5 %.

65 — Rozsudky zo 17. októbra 1972, Vereeniging van Cementhandelaren/Komisio (8/72, Zb. s. 977, Bod 29); Remia a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 62, záver bodu 22); Asnef-Equifax (už citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 37) a Erste Group Bank a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 38).

82. Po druhé sa kartel, do ktorého boli zapojené sťahovacie spoločnosti so sídlom v Belgicku aj mimo neho,⁶⁶ vzťahoval špeciálne na medzinárodné sťahovanie z Belgicka a do Belgicka, takže už zo svojej podstaty musel mať značný vplyv práve na cezhraničný obchod medzi členskými štátmi.⁶⁷

83. Keď sa Všeobecný súd zaoberal kritériom 5 %, bol si dobre vedomý oboch uvedených dodatočných kritérií.⁶⁸ Bolo by teda mylné predpokladať, že domnienka Všeobecného súdu o významnom ovplyvnení obchodu sa opierala iba o prekročenie prahovej hodnoty 5 %, hoci izolovaný pohľad na sporný bod 73 by pri povrchnom čítaní mohol tento dojem vyvolať.

84. Súhrnne povedané, Všeobecnému súdu nemožno vyčítať, že ignoroval právne požiadavky medzištátnej klauzuly podľa článku 81 ods. 1 ES.

85. Rovnaký záver vyplýva aj z bodu 53 usmernení z roku 2004, ktorým sa Komisia na účely uplatnenia svojho priestoru na voľnú úvahu sama zaviazala.⁶⁹ V zmysle tohto ustanovenia síce môže samotné prekročenie prahovej hodnoty 5 % viesť k vzniku domnienky významného ovplyvnenia obchodu v Únii, ale len ak uvedená dohoda okrem toho *vo svojej podstate* môže viesť k ovplyvneniu obchodu medzi členskými štátmi. V prípade takého prísneho obmedzenia, akým je prejednávaný kartel, ktorý sa podľa zistení Všeobecného súdu navyše týka *medzinárodných*, to znamená cezhraničných sťahovacích služieb, je uvedená dodatočná podmienka nepochybne splnená.

86. Nemožno teda hovoriť ani o porušení bodu 53 usmernení z roku 2004.

87. Tretia časť prvého odvolacieho dôvodu je celkovo nedôvodná, a preto treba prvý odvolací dôvod ako celok zamietnuť.

2. O odôvodnení výšky pokuty (druhý odvolací dôvod)

88. Druhý odvolací dôvod uvedený spoločnosťou Ziegler smeruje proti bodom 88 až 94 napadnutého rozsudku. Odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že pokiaľ ide o odôvodnenie sporného rozhodnutia, v súvislosti s výpočtom pokuty kládol príliš mierne požiadavky a tak jednak nerešpektoval požiadavky kladené na odôvodnenie právnych aktov Únie a jednak porušil základné právo na spravodlivý proces [pozri časť a) nižšie]. Subsidiárne odvolateľka uvádza, že Všeobecný súd porušil „zásadu rovnosti zaobchádzania a zákaz diskriminácie“ a svoj vlastný rozsudok odôvodnil nedostatočne [pozri časť b) nižšie].

89. Základom týchto výhrad je nová prax Komisie, ktorá sa zaviedla usmerneniami k pokutám z roku 2006, a podľa nej sa základná výška pokút v oblasti kartelového práva, ako aj prípadne uplatnený odstrašujúci faktor majú stanoviť na základe určitého percentuálneho podielu hodnoty predaja⁷⁰ každého dotknutého podniku. V závislosti od závažnosti porušenia sa uvedená percentuálna sadzba na účely stanovenia základnej sumy pokuty pohybuje vo výške od 0 % do 30 % hodnoty predaja,⁷¹ pri výpočte odstrašujúceho faktora sa vychádza z rozmedzia od 15 % do 25 % hodnoty predaja.⁷²

66 — Adresáti rozhodnutia o uložení pokuty majú sídlo čiastočne v Belgicku a čiastočne v cudzine (pozri článok 4 sporného rozhodnutia).

67 — V rovnakom zmysle, v súvislosti s činnosťou cestovných agentov, rozsudok z 1. októbra 1987, Vlaamse Reisbureaus (311/85, Zb. s. 3801, bod 18).

68 — V tejto súvislosti pozri úvahy Všeobecného súdu o službách dotknutých sťahovacím kartelom v bode 11, ako aj úvahy týkajúce sa „opisu relevantného odvetvia“ v bode 70 a 71, teda bezprostredne pred sporným bodom 73 napadnutého rozsudku.

69 — Pozri bod 56 týchto návrhov.

70 — Ako presne stanoviť obrat, ktorý sa má použiť ako základ, vyplýva z bodov 13 až 18 usmernení k pokutám z roku 2006.

71 — Bod 19 usmernení k pokutám z roku 2006.

72 — Bod 25 usmernení k pokutám z roku 2006.

90. Všeobecný súd sa domnieva, že tento spôsob výpočtu pokuty prináša zvýšené požiadavky na odôvodnenie rozhodnutí o uložení pokuty. Všeobecný súd uvádza, že Komisia sa v zásade nemala uspokojiť iba s priradením porušenia do určitej kategórie závažnosti (ako napríklad v tomto prípade „veľmi závažné“) bez toho, aby podrobnejšie vysvetlila, ako konkrétne stanovila percentuálnu sadzbu, podľa ktorej sa v konečnom dôsledku vypočíta základná suma pokuty a odstrašujúci faktor.⁷³

91. V prejednávanom prípade však Všeobecnému súdu postačovalo, že Komisia si *bez bližšieho vysvetlenia* zvolila ako základ výpočtu pokuty percentuálnu sadzbu vo výške 17 % a odôvodnila to len „veľmi závažným“ charakterom porušenia.⁷⁴ Podľa názoru Všeobecného súdu môže byť takéto odôvodnenie dostatočné iba v prípade, „ak Komisia uplatní sadzbu, ktorá je veľmi blízko dolnej hranice rozpätia stanoveného pre najzávažnejšie obmedzenia a ktorá je navyše pre žalobkyňu veľmi priaznivá. V tomto prípade totiž nie je potrebné doplnujúce odôvodnenie, ktoré prekračuje rámec odôvodnenia obsiahnutého v usmerneniach. Ak by však Komisia chcela uplatniť vyššiu sadzbu, [tak] mala naopak poskytnúť podrobnejšie odôvodnenie“⁷⁵.

92. V dôsledku týchto úvah Ziegler Všeobecnému súdu vyčíta, že hoci teoreticky uznal zvýšené požiadavky na odôvodnenie pri stanovení pokút, v konkrétnom prípade ich vo vzťahu ku Komisii neuplatnil, ale Komisiu napokon „oslobodil“ od povinnosti odôvodnenia.

a) O výhrade neprípustného „oslobodenia“ od požiadavky poskytnúť odôvodnenie (prvá časť druhého odvolacieho dôvodu)

93. Ziegler ako hlavnú výhradu v rámci tohto druhého odvolacieho dôvodu uvádza, že Všeobecný súd nerešpektoval právne požiadavky na odôvodnenie stanovenia pokuty v rozhodnutiach Komisie v oblasti kartelového práva, a síce na jednej strane požiadavky vyplývajúce z požiadavky na odôvodnenie právnych aktov Únie, ktorá je zakotvená v primárnom práve, v spojení s usmerneniami k pokutám z roku 2006, a na druhej strane tie požiadavky, ktoré vyplývajú zo základného práva na spravodlivý proces.

i) Požiadavka odôvodnenia podľa článku 253 ES (teraz článok 296 druhý odsek ZFEÚ)

94. Čo sa týka predovšetkým požiadavky odôvodnenia právnych aktov Únie, Ziegler sa správne opiera o článok 296 ZFEÚ. Na prejednávaný prípad sa však v skutočnosti uplatní ešte článok 253 ES⁷⁶, ktorý na odôvodnenie právnych aktov Únie – ak je to v prejednávanom prípade relevantné – nekladie iné právne požiadavky ako článok 296 ods. 2 ZFEÚ.

95. Podľa ustálenej judikatúry musí byť odôvodnenie, ktoré sa vyžaduje článkom 253 ES, prispôbené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce zúčastneným osobám pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať ho.⁷⁷

73 — Bod 92 v spojení s bodom 91 napadnutého rozsudku; o odstrašujúcom faktore, na doplnenie pozri bod 94 uvedeného rozsudku.

74 — Odôvodnenia 543 a 556 sporného rozhodnutia, ako aj body 93 a 94 napadnutého rozsudku.

75 — Bod 93 napadnutého rozsudku.

76 — V tejto súvislosti pozri bod 32 týchto návrhov.

77 — Rozsudky zo 4. júla 1963, Nemecko/Komisia (24/62, Zb. s. 143, 155); z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France (C-367/95 P, Zb. s. I-1719, 63); z 10. júla 2008, Bertelsmann a Sony/Impala (C-413/06 P, Zb. s. I-4951, bod 166), a AOI (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 72); analogicky tiež rozsudky z 20. marca 1957, Geitling/Hohe Behörde (2/56, Zb. s. 11, 37), a z 26. novembra 1975, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique a i./Komisia („Papiers peints“, 73/74, Zb. s. 1491, bod 30).

96. Ako zdôraznil Všeobecný súd, povinnosť odôvodniť právne akty Únie má mimoriadny význam, pokiaľ sa v nich stanovuje výška pokút v oblasti kartelov. V tejto súvislosti musí Komisia okrem iného preukázať, ako posúdila a zhodnotila skutočnosti, ktoré vzala do úvahy.⁷⁸

97. Opačne, ako sa domnieva Ziegler, to však vôbec neznamená, že každé rozhodnutie Komisie o uložení pokuty treba odôvodniť s rovnakou intenzitou. Z usmernení k pokutám z roku 2006 takisto sotva možno odvodiť všeobecné a zásadné sprísnenie požiadaviek na odôvodnenie v súvislosti s výpočtom pokuty, od ktorého by mohol Všeobecný súd „oslobodiť“ Komisiu v prejednávacom prípade.

98. V konaniach o pokutách skôr naďalej platí, že druh a rozsah odôvodnenia, ktoré má Komisia uviesť vo svojom rozhodnutí, treba posúdiť podľa okolností konkrétneho prípadu, najmä podľa obsahu právneho aktu, povahy uvedených dôvodov a záujmu na objasnení, ktorý by mohli mať adresáti alebo iné osoby, ktorých sa právny akt bezprostredne a osobne týka.⁷⁹

99. Z judikatúry okrem toho vyplýva, že rozhodnutie Komisie, ktoré sa stáva súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe, môže byť odôvodnené súhrnne, predovšetkým odkazom na túto prax.⁸⁰ To isté platí, ak k vydaniu rozhodnutia dochádza v kontexte, ktorý je dotknutým osobám dobre známy.⁸¹ Nevyžaduje sa však, aby odôvodnenie uvádzalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 253 ES, sa musí posúdiť nielen v súvislosti so znením tohto aktu, ale aj so zreteľom na jeho kontext a všetky právne ustanovenia, ktoré upravujú dotknutú oblasť.⁸²

100. Ak sa ako základ použije toto kritérium, tak Všeobecný súd v prejednávacom prípade oprávnené rozhodol, že s ohľadom na výpočet základnej sumy pokuty, ako aj na odstrašujúci faktor bolo sporné rozhodnutie dostatočne odôvodnené.

101. Sporné rozhodnutie plynulo zapadá do správnej praxe Komisie, ktorú pre konania vo veci kartelov transparentnili usmernenia k pokutám z roku 2006. Uvedené usmernenia už obsahujú množstvo vysvetliviek, ktoré Komisia v spornom rozhodnutí nemusela opakovane použiť. Tak je v usmerneniach stanovené predovšetkým to, že „horizontálne dohody... o stanovení cien, rozdelení trhu a obmedzení produkcie, ktoré sú zväčša tajné“ – to znamená *veľmi závažné obmedzenia* –, „by mali byť na základe politiky hospodárskej súťaže prísne sankcionované“; podľa usmernení treba v ich prípade použiť základnú sumu „v hornej časti stupnice“ od 0 % do 30 % hodnoty predaja a odstrašujúci faktor 15 % až 25 % hodnoty predaja.⁸³

102. Sťahovací kartel ako „veľmi závažné porušenie“, ktorým bola ovplyvnená tvorba cien a rozdelené zákazky medzi členmi kartelu, nepochybne patrí práve do tejto kategórie a v dôsledku toho by sa mu mala podľa usmernení k pokutám z roku 2006 uložiť pokuta, ktorej základná suma sa nachádza „v hornej časti stupnice“ od 0 % do 30 % hodnoty predaja, posilnená odstrašujúcim faktorom vo výške 15 % až 25 % hodnoty predaja.

78 — Rozsudok KME a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, bod 101), ako aj rozsudky z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisnia (C-386/10 P, Zb. s. I-13085, bod 61), a KME Germany a i./Komisia (C-389/10 P, Zb. s. I-13125, bod 128).

79 — Rozsudky Deutsche Telekom/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 131) a Elf Aquitaine/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 150).

80 — Rozsudky Papiers peints (už citovaný v poznámke pod čiarou 77, bod 31); z 11. decembra 2008, Komisia/Département du Loiret (C-295/07 P, Zb. s. I-9363, bod 44), a Elf Aquitaine/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 155).

81 — Rozsudok z 26. júna 2012, Poľsko/Komisnia (C-335/09 P, bod 152), a z 15. novembra 2012, Rada/Bamba (C-417/11 P, bod 54).

82 — Rozsudky Komisia/Sytraval a Brink's France (už citovaný v poznámke pod čiarou 77, bod 63); Bertelsmann a Sony/Impala (už citovaný v poznámke pod čiarou 77, body 166 a 178); Deutsche Telekom/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 131) a Elf Aquitaine/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 150).

83 — Body 23 a 25 v spojení s bodmi 21 a 22 usmernení k pokutám z roku 2006.

103. Je zjavné, že základná suma vo výške 17 % hodnoty predaja, ako ju napokon stanovila Komisia, sa jednoznačne nachádza v hornej časti stupnice od 0 % do 30 % a nevyžaduje si žiadne bližšie vysvetlenie. Ak vôbec, bolo by možné si položiť otázku, či sa podiel hodnoty predaja vo výške 17 % skutočne nachádza v „hornej časti stupnice“, ako to požadujú usmernenia k pokutám z roku 2006,⁸⁴ alebo či azda nebol stanovený príliš nízko. V tejto súvislosti však nie je zrejmy nijaký oprávnený záujem spoločnosti Ziegler o bližšie vysvetlenie, lebo porovnateľne nižšia percentuálna sadzba je pre ňu výhodnejšia ako vyššia.⁸⁵ Inak to nie je ani v súvislosti s odstrašujúcim faktorom vo výške 17 % predaja, ktorý stanovila Komisia, pretože ani tento faktor nie je v rámci danej stupnice od 15 % do 25 % obratu⁸⁶ stanovený príliš vysoko.

104. Určite bolo by možné predstaviť si, že pri výpočte základnej sumy pokuty za kartel možno z dôvodu mimoriadnych okolností konkrétneho prípadu vychádzať z menšieho podielu predaja, ako je to v usmerneniach k pokutám z roku 2006; v usmerneniach sa to v neposlednom rade výslovne umožňuje formuláciou „obvykle“⁸⁷. Na rozdiel od názoru spoločnosti Ziegler však z toho nemožno odvodiť nijaké všeobecné zvýšenie požiadaviek na odôvodnenie rozhodnutí o pokutách. Je to skôr tak, že Komisia sa mimoriadnymi okolnosťami konkrétneho prípadu musí v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia o uložení pokuty zaoberať len vtedy, ak sú jej takéto okolnosti skutočne známe. Pokiaľ podnik vie o okolnostiach, ktoré by mohli byť dôvodom na to, aby sa pri výpočte pokuty použil nižší podiel hodnoty predaja ako ten, ktorý je uvedený v usmerneniach, je jeho povinnosťou, aby na to Komisiu upozornil. Ako je však známe, spoločnosť Ziegler osobitne v súvislosti s výpočtom základnej sumy pokuty alebo s odstrašujúcim faktorom nepoukázala konkrétne na náznaky tohto druhu.

105. Napokon právne požiadavky na odôvodnenie rozhodnutí o uložení pokuty musia byť o to vyššie, o čo komplexnejší je príslušný prípad a o čo vyšší je podiel hodnoty predaja, ktorý Komisia použila ako východisko pri výpočte základnej sumy a odstrašujúceho faktora.⁸⁸ Je v súlade so zmyslom a s účelom požiadavky na odôvodnenie, ak vysvetlenia, ktoré sa majú poskytnúť Komisii, musia byť o to podrobnejšie, o čo viac uložená sankcia presahuje minimálne požiadavky stanovené v usmerneniach k pokutám z roku 2006. V tejto miere totiž rastie aj záujem dotknutých podnikov zistiť dôvody prípadnej mimoriadnej prísnosti Komisie. To však v prejednávacom prípade, ktorý sa nevyznačuje mimoriadnou komplexnosťou a v ktorom sa Komisia na účely výpočtu pokuty opierala o porovnateľnej nižší podiel obratu, chýba.

106. Súhrnne povedané, Všeobecný súd uplatnil právne požiadavky na posúdenie odôvodnenia sporného rozhodnutia správne. Výhrada týkajúca sa porušenia požiadavky na odôvodnenie je preto nedôvodná.

ii) Základné právo na spravodlivý proces

107. Okrem porušenia všeobecných požiadaviek na odôvodnenie má Ziegler navyše výhradu voči porušeniu základného práva na spravodlivý proces, pričom sa odvoláva na článok 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd⁸⁹ (ďalej len „EDLP“), ako aj na článok 47 Charty základných práv Európskej únie.

84 — Pozri znovu bod 23 usmernení k pokutám z roku 2006.

85 — O kritériu oprávneného záujmu pri posudzovaní odôvodnenia právnych aktov Únie pozri bod 98 týchto návrhov.

86 — Pozri znovu bod 25 usmernení k pokutám z roku 2006.

87 — Pozri bod 23 druhú vetu usmernení k pokutám z roku 2006.

88 — V tomto zmysle pozri bod 92 napadnutého rozsudku.

89 — Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (podpísaný 4. novembra 1950 v Ríme).

108. V tejto súvislosti treba najprv povedať, že Ziegler uvedené porušenie práva nepochybne neuplatnila v prvostupňovom konaní. Na rozdiel od názoru tejto spoločnosti pritom nejde o jednoduché doplnenie alebo rozvinutie jej kritiky k odôvodneniu sporného rozhodnutia z prvostupňového konania, ale o neprípustný nový žalobný dôvod, ktorý sa opiera o porušenie úplne iných právnych predpisov. Že medzičasom bolo pravdepodobne vyhlásených niekoľko nových rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva k článku 6 EDLP, nevedie k zmene skutkového alebo právneho stavu, ktorá by odôvodnila uplatnenie nového dôvodu. Taký nový dôvod totiž nemôže byť v odvolacom konaní predmetom vecného skúmania pred Súdny dvorom⁹⁰ (článok 42 ods. 2 v spojení s článkom 118 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z 19. júna 1991⁹¹).

109. Aj pokiaľ by sa tvrdenie spoločnosti Ziegler k základnému právu na spravodlivý proces malo považovať za prípustné, bolo by v každom prípade nedôvodné.

110. Medzi povinnosťou odôvodniť právne akty Únie a základným právom na spravodlivý proces síce existuje nepochybná súvislosť. Dotknutá osoba však môže iba v prípade, ak sa jej riadne oznámia dôvody opatrenia, posúdiť, či má zmysel hľadať v tejto súvislosti právnu ochranu, a príslušné súdy môžu primeraným spôsobom posúdiť zákonnosť opatrenia.

111. Ako už bolo uvedené,⁹² v prejednávanom prípade sa splnili požiadavky na riadne odôvodnenie sporného rozhodnutia. V súčinnosti s usmerneniami k pokutám z roku 2006 boli totiž dôvody stanovenia výšky pokuty jasne identifikovateľné a bez problémov sa mohli posúdiť v spravodlivom súdnom procese.

112. Úplne neopodstatnená je napokon výhrada odvolateľky, že Všeobecný súd nevykonáva riadne svoju právomoc neobmedzenej voľnej úvahy, ak prijme odôvodnenie podobné ako v spornom rozhodnutí. Spoločnosť Ziegler však vôbec nevysvetlila, akým spôsobom mal Všeobecný súd intenzívnejšie skúmať sporné rozhodnutie. Predovšetkým neuviedla nijaké indície nasvedčujúce, že osobitné odôvodnenie stanovenia pokuty, ako ho v prejednávanom prípade vykonala Komisia, zo skutkového, ako ani z právneho hľadiska neumožnilo, alebo prinajmenšom sťažilo podrobnú súdnu kontrolu sporného rozhodnutia.

113. Súhrnne možno teda konštatovať, že tvrdenie spoločnosti Ziegler týkajúce sa základného práva na spravodlivý súdny proces treba zamietnuť ako neprípustné a v každom prípade ako nedôvodné.

b) O výhrade porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a povinnosti Všeobecného súdu odôvodňovať svoje rozsudky, ktorá bola predložená subsidiárne (druhá časť druhého odvolacieho dôvodu)

114. Odvolateľka subsidiárne uvádza, že „oslobodenie“ od povinnosti odôvodniť rozhodnutie, ktoré sa Komisii poskytlo v napadnutom rozsudku, porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania a zákaz diskriminácie a okrem toho nie je dostatočne odôvodnené.

90 — Rozsudky Dansk Rørindustri (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, body 88 a 89); France Télécom/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 60), a AOI (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 111).

91 — Keďže odvolanie bolo podané pred 1. novembrom 2012, z hľadiska posúdenia jeho prípustnosti je relevantný Rokovací poriadok Súdneho dvora z 19. júna 1991.

92 — V tejto súvislosti pozri aj body 94 až 106 týchto návrhov.

i) O zásade rovnosti zaobchádzania a zákaze diskriminácie

115. Zásada rovnosti zaobchádzania – ktorá sa niekedy označuje aj ako „zásada rovnakého zaobchádzania, resp. zákaz diskriminácie“⁹³ – je všeobecná zásada práva Únie, ktorá je zakotvená v článkoch 20 a 21 Charty základných práv.⁹⁴ Súdny dvor už viackrát uznal jej význam v súvislosti s ukladaním pokút v prípadoch kartelov.⁹⁵

116. Porušenie tejto zásady, ktoré vytýka odvolateľka, má spočívať v tom, že Všeobecný súd neodôvodnene považuje za rovnocenné prípady, keď sa pokuta vypočíta na základe podielu vo výške 17 % hodnoty predaja, s inými prípadmi, v ktorých bolo možné uplatniť podiel hodnoty predaja vo výške 15 %.

117. Tieto tvrdenia spoločnosti Ziegler sú nanajvýš vágne a pravdepodobne sa zakladajú na úplne hypotetickom porovnaní s výslovne teoretickým a bližšie nešpecifikovaným prípadom, pri ktorom by Komisia pri výpočte pokuty nemohla – tak ako v tomto prípade – uplatniť podiel z hodnoty predaja vo výške 17 %, ale podiel hodnoty predaja vo výške 15 %.

118. Vzhľadom na nepresnosť argumentov odvolateľky mám veľké pochybnosti, či sa jej tvrdenie v tomto bode vôbec môže považovať za prípustné.⁹⁶

119. V každom prípade toto tvrdenie nie je dôvodné.

120. Stanovenie pokuty nie je mechanický proces, pri ktorom sa vopred dá presne matematicky stanoviť, aká percentuálna sadzba hodnoty predaja a aký odstrašujúci faktor sa má uplatniť pri výpočte základnej výšky pokuty. Taká predvídateľnosť sankcie, až na posledné desatinné miesto, by navyše nebola ani primeraná, pretože členom kartelu by príliš zjednodušila spôsob, ako vopred vypočítať „cenu“ svojho protiprávneho konania, a kalkuláciu, či je pre nich výhodnejšie protiprávne, alebo legálne obchodovanie.

121. Komisii ako orgánu na ochranu hospodárskej súťaže musí pri ukladaní pokuty podniku, ktorý je účastníkom kartelu, nevyhnutne ostať istý priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o určenie podielu z hodnoty predaja, na základe ktorého dochádza k stanoveniu pokuty.⁹⁷ Že v prejednávanom prípade môže ísť o 17 % a v prípade iného kartelu o 15 % hodnoty predaja, vyplýva z podstaty uvedeného stanovenia pokuty a nemožno to spochybniť odvolaním sa na zásadu rovnosti zaobchádzania, pokiaľ sa Komisia riadi príslušnými usmerneniami k pokutám, ktorými sa sama obmedzila v uplatňovaní svojej voľnej úvahy.⁹⁸

93 — Pozri napríklad rozsudok z 12. septembra 2006, Eman a Sevinger (C-300/04, Zb. s. I-8055, bod 57).

94 — Rozsudok Akzo a Akcros (už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 54).

95 — Rozsudky zo 16. novembra 2000, Weig/Komisía (C-280/98 P, Zb. s. I-9757, body 63 až 68), a Sarrió/Komisía (C-291/98 P, Zb. s. I-9991, body 97 až 100); Dansk Rørindustri (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, bod 304), ako aj najnovšie AOI (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, bod 58); okrem toho pozri body 48 až 53 návrhov, ktoré som predniesla 12. januára 2012 vo veci AOI.

96 — O právnych požiadavkách na presnosť tvrdení odvolateľov pozri medzi mnohými inými rozsudky France Télécom/Komisía (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 55); z 11. septembra 2007, Lindorfer/Rada (C-227/04 P, Zb. s. I-6767, body 82 až 84), a z 24. marca 2011, ISD Polska a i. (C-369/09 P, Zb. s. I-2011, bod 66).

97 — O voľnej úvahe Komisie pri stanovení pokút za kartely pozri vo všeobecnosti rozsudky z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisía (C-308/04 P, Zb. s. I-5977, bod 46); z 25. januára 2007, Dalmine/Komisía (C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 133), a z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisía (C-328/05 P, Zb. s. I-3921, bod 43).

98 — V tomto zmysle pozri rozsudky JCB Service/Komisía (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, bod 205); z 3. septembra 2009, Prym a Prym Consumer/Komisía (C-534/07 P, Zb. s. I-7415, bod 98), a z 19. apríla 2012, Tomra Systems a i./Komisía (C-549/10 P, body 104 až 108).

122. Ako vyrovnanie za uvedenú voľnú úvahu Komisie pri stanovení podielu hodnoty predaja, na ktorom je založený výpočet pokuty, podliehajú jej rozhodnutia o pokutách neobmedzenému následnému preskúmaniu súdmi Únie (článok 261 ZFEÚ v spojení s článkom 31 nariadenia (ES) č. 1/2003).⁹⁹ V hypotetickom prípade, ktorý uviedla spoločnosť Ziegler, by Všeobecný súd teda v prípade, že by podiel z predaja vo výške 15 % považoval za primeranejší alebo spravodlivejší, mohol tento podiel uplatniť namiesto percentuálnej sadzby 17 %, ktorú zvolila Komisia, a primerane znížiť uloženú pokutu.

123. Z uvedeného vyplýva, že tvrdenie spoločnosti Ziegler, ktoré sa opiera o zásadu rovnosti zaobchádzania, treba zamietnuť.

ii) O požiadavkách na odôvodnenie napadnutého rozsudku

124. Ziegler ďalej uvádza, že Všeobecný súd porušil svoju povinnosť odôvodniť prvostupňový rozsudok. Tento nedostatok odôvodnenia má spočívať v tom, že Všeobecný súd v prejednávacom prípade povolil Komisii, aby stanovila odstrašujúci faktor vo výške 17 % hodnoty predaja len s odkazom na „mimoriadne závažnú povahu“ porušenia. V tom spočíva odchýlka, neodôvodnená Všeobecným súdom, od bodu 25 usmernení k pokutám z roku 2006, ktorý vyžaduje zohľadnenie „určitého počtu faktorov“.

125. Povinnosť Všeobecného súdu odôvodňovať rozsudky vyplýva z článku 36 v spojení s článkom 53 ods. 1 Štatútu Súdneho dvora. Ako už bolo uvedené, z odôvodnenia rozsudku musia jasne a nepochybné vyplývať úvahy Všeobecného súdu, aby sa dotknuté osoby mohli oboznámiť s dôvodmi prijatého rozhodnutia Všeobecného súdu a aby Súdny dvor mohol vykonať svoju kontrolu.¹⁰⁰

126. Všeobecný súd v prejednávacom prípade vysvetlil, prečo považoval za legálne stanoviť odstrašujúci faktor vo výške 17 % hodnoty predaja: odkázal na svoje bezprostredne predchádzajúce úvahy o stanovení základnej výšky pokuty a tento odkaz odôvodnil jednak tým, že pokiaľ ide o výpočet oboch faktorov, je „dolná hranica marže rovnaká“, a jednak tým, že aj Komisia v súvislosti s oboma výpočtami v internom odkaze v odôvodneniach sporného rozhodnutia uviedla rovnaké dôvody.¹⁰¹

127. Úvahy Všeobecného súdu o tejto problematike tak jasne a jednoznačne vyplývajú z napadnutého rozsudku. Z obsahového hľadiska môže mať Ziegler iný názor ako Všeobecný súd. Táto skutočnosť sama osebe však nemôže znamenať, že napadnutý rozsudok nebol riadne odôvodnený.¹⁰²

128. Z toho vyplýva, že výhrada nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku je nedôvodná.

129. Len na okraj treba pripomenúť, že právny názor spoločnosti Ziegler na body 22 a 25 usmernení k pokutám z roku 2006 je aj obsahovo málo presvedčivý. Všeobecné konštatovanie Komisie v týchto bodoch, že pri stanovení odstrašujúceho faktora „zohľadní“ určitý počet faktorov, úplne všeobecne opisuje jej správnu prax a nevyhnutne nemusí znamenať, že Komisia sa v každom konkrétnom prípade bude opierať o všetky tieto faktory a že v tejto súvislosti musí podrobne odôvodniť svoje rozhodnutie. Aké skutočnosti sú relevantné a o koľko takých faktorov ide, závisí predovšetkým od konkrétneho prípadu. Pokiaľ je známe, spoločnosť Ziegler neuviedla v prejednávacom prípade nič konkrétne v tom zmysle, že by sa pri stanovení základnej sumy pokuty spolu s odstrašujúcim faktorom museli zohľadniť iné faktory, ktoré Komisia zanedbala.

99 — Subsidiárne pozri rozsudky KME a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, body 103 a 106), Chalkor/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 78, body 63 a 67), a KME Germany a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 78, body 130 a 133).

100 — Pozri bod 44 a poznámku pod čiarou 40 týchto návrhov.

101 — Bod 94 napadnutého rozsudku.

102 — Rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisnia (C-362/05 P, Zb. s. I-4333, bod 80), a z 20. mája 2010, Gogos/Komisnia (C-583/08 P, Zb. s. I-4469, bod 35).

130. Celkovo preto treba druhý odvolací dôvod zamietnuť sčasti ako neprípustný a sčasti ako nedôvodný.

3. O „objektívnej nestrannosti“ Komisie (tretí odvolací dôvod)

131. Tretí odvolací dôvod smeruje proti bodom 103 až 107 napadnutého rozsudku, v ktorých sa Všeobecný súd venuje nestrannosti Komisie, o ktorej spoločnosť Ziegler vyjadrila pochybnosti. Ziegler vytýka, že Všeobecný súd v tejto súvislosti riadne neodôvodnil svoj rozsudok a okrem toho porušil základné právo na spravodlivý proces, ako aj základné právo na riadnu správu vecí verejných.

132. Základom tejto výhrady je to, že Komisia sa považuje za jednu z obetí sťahovacieho kartelu. Podľa názoru spoločnosti Ziegler by Komisia za týchto okolností nemala rozhodovať o sťahovacom karteli, pretože by inak bola súčasne obeťou i sudcom.

133. Odvolateľka teda vzhľadom na mimoriadne okolnosti prejednávaneho prípadu považuje nestrannosť Komisie za narušenú. Naproti tomu Ziegler vo všeobecnosti nespochybňuje systém uplatňovania kartelového práva, ktorý existuje v Únii, vrátane inštitucionálnej úlohy Komisie ako orgánu na ochranu hospodárskej súťaže.

a) O údajnom nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku (prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

134. Spoločnosť Ziegler na úvod Všeobecnému súdu vyčíta, že neodpovedal na jej námietku objektívnej nestrannosti Komisie, ktorú podala v prvostupňovom konaní. Podľa názoru odvolateľky sa Všeobecný súd vo svojom rozsudku venoval len požiadavke subjektívnej nestrannosti, ale nie objektívnej nestrannosti. Napadnutý rozsudok sa preto vyznačuje nedostatkom odôvodnenia.

135. Je nesporné, že odvolateľka v konečnom dôsledku vytýka porušenie povinnosti odôvodnenia prvostupňových rozsudkov (článok 36 v spojení s článkom 53 ods. 1 Štatútu Súdneho dvora), keď uvádza, že Všeobecný súd sa nevenoval žalobnému dôvodu, ktorý uplatnila na prvom stupni.¹⁰³ V rámci odvolacieho konania sa preskúmanie Súdnym dvorom zameriava najmä na overenie toho, či Všeobecný súd odpovedal z právneho hľadiska dostatočne na všetky tvrdenia, ktoré uviedol žalobca.¹⁰⁴

136. Všeobecný súd sa v prejednávanom prípade v bodoch 103 až 107 napadnutého rozsudku – aj keď len stručne – venoval prvostupňovým tvrdeniam spoločnosti Ziegler o údajnej zaujatosti Komisie a objasnil, prečo príslušný žalobný dôvod tejto spoločnosti zamieta.

137. Možno však uznať, že Všeobecný súd nerozlišoval prísne medzi objektívnou a subjektívnou nestrannosťou. To je nepochybne poľutovaniahodné. Obsahová správnosť vyjadrení v napadnutom rozsudku – teda otázka, či má objektívna nestrannosť spĺňať rovnaké požiadavky ako subjektívna – však nepredstavuje problém z hľadiska povinnosti odôvodnenia Všeobecného súdu, ale ide o otázku hmotného práva.¹⁰⁵ Skutočnosť, že Všeobecný súd dospel vo veci samej k inému záveru ako odvolateľka, nemôže sama osebe znamenať, že napadnutý rozsudok nebol riadne odôvodnený.¹⁰⁶

138. Prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu preto nie je dôvodná.

103 — Rozsudky z 1. októbra 1991, Vidrányi/Komisia (C-283/90 P, Zb. s. I-4339, bod 29); zo 17. decembra 1992, Moritz/Komisia (C-68/91 P, Zb. s. I-6849, body 37 až 39), a Gogos/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 102, bod 29).

104 — Rozsudok France Télécom/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 41).

105 — V tejto súvislosti pozri moje úvahy k druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu (v bodoch 139 až 150 týchto návrhov).

106 — Rozsudky Wunenburger/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 102, bod 80) a Gogos/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 102, bod 35).

b) O základných právach na spravodlivý proces a na dobrú správu vecí verejných (druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

139. Spoločnosť Ziegler ďalej uvádza, že došlo k porušeniu jej základných práv na spravodlivý proces a na riadnu správu vecí verejných. Toto porušenie má spočívať v tom, že Komisia bola v prejednávacom prípade „sudcom vo vlastnej veci“. V tejto súvislosti odvolateľka odkazuje na článok 6 EDLP, ako aj na články 47 a 41 Charty základných práv.

140. Komisia nie je súd v zmysle článku 6 EDLP a článku 47 Charty základných práv.¹⁰⁷ Ako orgán Európskej únie na ochranu hospodárskej súťaže však musí rešpektovať právo na riadnu správu vecí verejných, ktoré predstavuje základné právo zakotvené v článku 41 Charty.¹⁰⁸ Podľa neho má každý okrem iného právo, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie vybavovali jeho záležitosti *nestranne*.

141. Uvedená požiadavka neustrannosti pokrýva dva aspekty: *subjektívnu neustrannosť*, čo znamená, že žiadny z úradníkov dotknutého orgánu nesmie prejavovať osobnú zaujatosť alebo predpojatosť, a *objektívnu neustrannosť*, čo znamená, že sa musia poskytnúť dostatočné záruky na vylúčenie akýchkoľvek oprávnených pochybností o neustrannosti dotknutého orgánu.¹⁰⁹

142. Predmetom prejednávaneho odvolacieho dôvodu je iba druhý aspekt, čiže požiadavka objektívnej neustrannosti. Ziegler tvrdí, že Komisia nemohla byť pri spracovaní prejednávaneho prípadu objektívna, pretože sama je jednou z hlavných obetí sťahovacieho kartelu a úradníci Komisie „si vyžiadali predstierané ponuky“¹¹⁰ (*sic!*). Všeobecný súd to v napadnutom rozsudku nevzal do úvahy.

143. Na účely predmetného odvolacieho konania môže ostať nedoriešené, či mal Všeobecný súd povinnosť zrušiť napadnuté rozhodnutie v prípade porušenia požiadavky objektívnej neustrannosti z dôvodu svojej nepríslušnosti – podľa názoru spoločnosti Ziegler – alebo z dôvodu porušenia práva na riadnu správu vecí verejných. V prejednávacom prípade totiž jednoznačne neexistujú nijaké náznaky, že by Všeobecný súd mohol prehliadnuť nedostatky objektívnej neustrannosti Komisie.

144. Prípadné nedostatky v objektívnej neustrannosti Komisie však predovšetkým nemôžu spočívať výlučne v tom, že Komisia stíha a trestá kartel, ktorý vyvolal finančné poškodenie Európskej únie.¹¹¹ V tejto súvislosti sa Komisia nachádza v rovnakej situácii ako štátne orgány, ktoré napríklad stíhajú osoby zodpovedné za daňové úniky a daňové podvody, a ako komunálne orgány, ktoré konajú voči

107 — Rozsudky z 29. októbra 1980, van Landewyck a i./Komisia (209/78 až 215/78 a 218/78, Zb. s. 3125, bod 81), a Musique Diffusion française a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 64, bod 7); okrem toho v rovnakom zmysle najnovšie aj rozsudok ESJP z 27. septembra 2011, Menarini v. Taliansko (sťažnosť č. 43509/08, zatiaľ neuverejnený v *Zbierke rozsudkov a rozhodnutí*, § 58 a 59, v súvislosti s talianskym úradom na ochranu hospodárskej súťaže, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato).

108 — Že Komisia v správnom konaní vo veci kartelu neuplatnila článok 47, ale článok 41 Charty základných práv, možno odvodiť aj z rozsudkov z 25. októbra 2011, Solvay/Komisia (C-109/10 P, Zb. s. I-10329, bod 53 posledná veta), a Solvay/Komisia (C-110/10 P, Zb. s. I-10439, bod 48 posledná veta).

109 — V tomto zmysle – v súvislosti s neustrannosťou súdov – rozsudok z 19. februára 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlament (C-308/07 P, Zb. s. I-1059, bod 46), a uznesenie z 15. decembra 2011, Altner/Komisia (C-411/11 P, bod 15); okrem toho pozri uznesenie ESJP z 27. augusta 2002, Didier v. Francúzsko (sťažnosť č. 58188/00, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2002-VII, § 2).

110 — V jazyku konania: „... des fonctionnaires de la Commission étaient impliqués en tant que demandeurs de devis de complaisance fournis par les entreprises de déménagement concernées ...“

111 — V rovnakom zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón 26. júna 2012 vo veci Otis a i. (C-199/11, body 56 až 71), kde osvetľuje podobnú problematiku z hľadiska občianskeho konania, ktoré iniciovala Komisia vo vzťahu k podnikom, ktoré sú účastníkmi kartelu. Súdny dvor poskytol účastníkovi prejednávaneho právneho sporu na pojednávaní 24. októbra 2012 možnosť, aby sa vyjadril k príslušným návrhom.

porušiteľom predpisov o parkovaní. Ziegler síce tvrdí, že Komisia tu má ako orgán Únie a zamestnávateľ úradníkov, ktorých sa sťahovanie dotklo, na rozdiel od uvedených štátnych, resp. komunálnych orgánov oveľa silnejší vlastný záujem, ale nijakým spôsobom toto tvrdenie neodôvodňuje.¹¹²

145. Z hľadiska objektívnej nestrannosti je v konečnom dôsledku relevantné, že v rámci príslušnej organizačnej štruktúry orgánu sa prijímú potrebné opatrenia, aby sa z pohľadu podriadených právnych subjektov zabránilo každému náznaku zaujatosti. Na účely toho treba predovšetkým zabezpečiť, aby porušenie nestíhal a netrestal rovnaký úrad ako ten, ktorého sa dotýkajú následky daného porušenia.

146. Ani zo spisov, ani z ústnych vyjadrení účastníkov konania pred Súdny dvorom nevyplývajú konkrétne náznaky, že by Komisia v prejednávanom prípade nevykonala nevyhnutné opatrenia. V rámci Komisie za využívanie sťahovacích služieb a za stíhanie porušení hospodárskej súťaže zodpovedajú dva rôzne a navzájom úplne nezávislé útvary. Hoci tak prvý, ako aj druhý útvar prípadne podlieha rozhodovacej právomoci kolégia všetkých komisárov,¹¹³ oba patria do právomoci odlišných komisárov.¹¹⁴

147. Ani v tejto súvislosti to nevyzerá tak, že by bola situácia v rámci organizačnej štruktúry európskych orgánov podstatne iná ako v rámci obce, ktorej všetky orgány – tie, ktoré sú zodpovedné za rozpočet obce, ako aj tie, ktoré stíhajú porušiteľov predpisov o parkovaní – podliehajú spoločnému vedeniu, ktoré je obsadené politicky a reprezentuje ho starosta, obecná rada alebo porota sudcov z ľudu. Analogicky to platí aj pre štátne orgány, ktoré sú poverené stíhať a trestať daňové úniky a daňové podvody: v konečnom dôsledku – aj keď vo veci disponujú nestrannosťou – sú včlenené do rovnakej štátnej organizačnej štruktúry ako orgány, ktoré sú poverené správou štátneho rozpočtu. Táto okolnosť sama osebe nemôže spochybniť objektívnu nestrannosť.¹¹⁵

148. Napokon treba odmietnuť aj tvrdenie spoločnosti Ziegler, že zamestnanci Komisie „si vyžiadali predstierané ponuky“. Súdny dvor totiž nemá nijaký dôkaz o tom, že by zamestnanci Komisie požiadali sťahovacie spoločnosti o cenové ponuky s vedomím alebo tiež iba s podozrením, že v ich prípade ide o predstierané ponuky. Aj pri doplňujúcej otázke na pojednávaní boli príslušné tvrdenia spoločnosti Ziegler iba nanajvýš všeobecné a neodôvodnené. V súdnom konaní sa takisto neobjavili nijaké náznaky, že stíhaním a potrestaním sťahovacieho kartelu by boli poverení tí istí zamestnanci Komisie, ktorí spracovávali cenové ponuky.

149. Účinné presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže uvedených v Zmluvách, ktoré patrí ku kľúčovým úlohám Komisie, by bolo značne ohrozené, ak by tento orgán automaticky stratil svoju príslušnosť stíhať a trestať porušenie vždy vtedy, ak sú hoci len vzdialene dotknuté finančné záujmy Únie alebo jej zamestnancov. Ako v neposlednom rade ukazuje aj prejednávaný prípad, tento problém, kto bude právomoc vykonávať, by na rozdiel od názoru spoločnosti Ziegler nebolo možné spoľahlivejšie vyriešiť ani zapojením jedného či viacerých vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže namiesto Komisie, keďže vnútroštátne orgány tiež môžu byť obeťami príslušných kartelov.¹¹⁶

112 — V tejto súvislosti stojí za zmienku, že odvolateľka necitovala správne odôvodnenie 598 sporného rozhodnutia. Na rozdiel do toho, čo neprávom tvrdí Ziegler, sa Komisia v uvedenom odôvodnení vôbec neštylizovala do úlohy „jednej z hlavných obetí“ sťahovacieho kartelu. Skôr oveľa všeobecnejšie sa tam uvádza, že „to vyzerá tak“, že „belgické a medzinárodné verejné inštitúcie“ patria k „hlavným obetiam“ praxe predstieraných ponúk. Podobne je to, pokiaľ ide o vyjadrenie Komisie k žalobe na prvom stupni, na ktorej bod 1 sa Ziegler odvoláva: aj tam sa len vo všeobecnosti uvádza, že k fyzickým osobám, ktorých sa sťahovanie dotklo, patria zamestnanci európskych inštitúcií vrátane zamestnancov Komisie.

113 — Článok 1 Rokovacieho poriadku Komisie [pozri aj článok 17 ods. 6 písm. b) Zmluvy o EÚ].

114 — Článok 217 ods. 2 ES [teraz článok 17 ods. 6 písm. b) Zmluvy o EÚ a článok. 248 ZFEÚ].

115 — V tejto súvislosti pozri aj rozsudok zo 6. novembra 2012, Otis a i. (C-199/11, bod 64); podobne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón v danej veci (už citované v poznámke pod čiarou 111, najmä bod 41).

116 — V tejto súvislosti ešte raz pozri odôvodnenie 598 sporného rozhodnutia, podľa ktorého „belgické a medzinárodné verejné inštitúcie zrejme patrili“ k „hlavným obetiam“ praxe predstieraných dohôd.

150. Súhrnne povedané, Všeobecnému súdu nemožno seriózne vyčítať, že ignoroval požiadavky, ktoré pre prejednáváný prípad vyplývajú zo zásad spravodlivého procesu a riadnej správy vecí verejných.

151. Platí to o to viac, že Komisia ako správny orgán nemusí spĺňať rovnako prísne požiadavky ako nezávislý súd v zmysle článku 47 Charty základných práv. Činnosť Komisie vrátane jej rozhodnutí o pokutách za kartely skôr podlieha nezávislej súdnej kontrole, ktorú vykonávajú sudy Únie.¹¹⁷ Na rozdiel od toho, o čom sa pravdepodobne domnieva Ziegler,¹¹⁸ nie je teda Komisia v takom prípade, ako je ten prejednáváný, súčasne žalobca i sudca.

c) Predbežný záver

152. Aj druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu je preto nedôvodná. V dôsledku toho treba tento odvolací dôvod zamietnuť v celom rozsahu.

4. O zásade rovnosti zaobchádzania a zákaze diskriminácie (štvrtý odvolací dôvod)

153. Štvrtým a posledným odvolacím dôvodom Ziegler napáda body 165 až 172 napadnutého rozsudku. V uvedenej časti rozsudku sa Všeobecný súd zaoberá otázkou, či si hospodárske problémy spoločnosti Ziegler vyžadovali pri vydaní sporného rozhodnutia zníženie pokuty, ktorá jej bola uložená, a či v tejto súvislosti Komisia pristupovala k spoločnosti Ziegler horšie ako k spoločnosti Interdean NV, ďalšiemu podniku, ktorý bol členom sťahovacieho kartelu.

154. Odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že pokiaľ ide o preskúmanie sporného rozhodnutia, nerešpektoval „všeobecnú zásadu rovnosti zaobchádzania a zákaz diskriminácie“. Rozdielne zaobchádzanie, ktoré Všeobecný súd prehliadol, malo spočívať v tom, že spoločnosti Interdean sa v správnom konaní na základe bodu 37 usmernení k pokutám roku 2006 poskytlo zníženie pokuty o 70 %, kým situácia spoločnosti Ziegler sa podľa uvedeného ustanovenia usmernení k pokutám ani neposúdila, hoci táto spoločnosť, ako uvádza, tiež mala hospodárske problémy.

155. Ako už bolo uvedené,¹¹⁹ zásada rovnosti zaobchádzania je všeobecnou zásadou práva Únie, ktorá je zakotvená v článkoch 20 a 21 Charty základných práv a v súvislosti s ukladaním pokút v prípadoch kartelov má mimoriadny význam. Táto zásada vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielných rovnako, pokiaľ takýto postup nie je objektívne odôvodnený.¹²⁰

117 — O chýbajúcej súdnej právomoci Komisie pozri judikatúru uvedenú v poznámke pod čiarou 107; o súdnej kontrole činnosti Komisie pozri predovšetkým rozsudky KME a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 51, body 102 až 106); Chalkor/Komisnia (už citovaný v poznámke pod čiarou 78, body 62 až 67); KME Germany a i./Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 78, body 129 až 133) a Otis a i. (už citovaný v poznámke pod čiarou 115, body 59 až 64).

118 — Spoločnosť Ziegler opiera svoje písomné a ústne tvrdenie k tretiemu odvolaciemu dôvodu okrem iného o rozsudok ESPP z 15. decembra 2005, Kyprianou v. Cyprus (stažnosť č. 73797/01, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2005-XIII, § 127), v ktorom sa uvádza, že zmiešavanie rolí sťažovateľov, svedkov, žalobcov a sudcov môže vyvolať odôvodnené pochybnosti o nestrannosti súdu („... la confusion des rôles entre plaignant, témoin, procureur et juge peut à l'évidence susciter des craintes objectivement justifiées quant à la conformité de la procédure au principe établi en vertu duquel nul ne peut être juge en sa propre cause et, en conséquence, quant à l'impartialité du tribunal...“).

119 — Pozri bod 115 týchto návrhov.

120 — Rozsudky z 10. januára 2006, IATA a ELFAA (C-344/04, Zb. s. I-403, bod 95); zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique a Lorraine a i. („Arcelor“, C-127/07, Zb. s. I-9895, bod 23); ako aj Akzo a Akros (už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 54).

156. Porovnateľnosť rozdielných situácií sa pritom posudzuje s ohľadom na všetky prvky, ktoré tieto situácie charakterizujú. Tieto prvky treba určiť a posúdiť najmä s ohľadom na predmet a cieľ opatrenia Únie, ktorý vytvára predmetný rozdiel.¹²¹ Okrem toho treba zohľadniť zásady a ciele oblasti úpravy, do ktorej opatrenie spadá.¹²²

157. Spoločnosť Ziegler v prejednávacom prípade tvrdí, že Všeobecný súd mal jej situáciu osobitne vzhľadom na jej platobnú neschopnosť považovať za porovnateľnú so situáciou spoločnosti Interdean a mal ju zohľadniť v rámci bodu 37 usmernení k pokutám.

158. Treba preto posúdiť, či v dôsledku samotnej údajnej nízkej platobnej schopnosti – jej existencia je predmetom domnienky – môže byť situácia dvoch podnikov vzhľadom na predmet a ciele bodu 37 usmernení k pokutám z roku 2006 porovnateľná.

159. V súvislosti s tým treba poznamenať, že bod 37 usmernení k pokutám z roku 2006 Komisii umožňuje, aby na základe „konkrétnych okolností“ danej veci vypočítala pokutu odlišne od všeobecnej metodiky podľa uvedených usmernení. Uplatnenie bodu 37 môže teda viesť tak k zvýšeniu, ako aj k zníženiu pokuty vypočítanej podľa všeobecnej metodiky.

160. Pre prípad zníženia pokuty však úprava stanovená v bode 37 usmernení k pokutám z roku 2006 – na rozdiel od úpravy v bode 35 – v prvom rade nenadväzuje na chýbajúcu alebo zníženú platobnú schopnosť podniku v existujúcom sociálnom a hospodárskom prostredí. Obe uvedené ustanovenia usmernení k pokutám z roku 2006 skôr závisia od rozdielných podmienok a nesledujú ten istý účel. Ak by existoval zámer uplatňovať a vykladať obe ustanovenia v tom zmysle, že majú v podstate rovnaký obsah, bod 37 by bol popri bode 35 ako základ výnimočného zníženia pokút nadbytočný.

161. Ak by teda aj spoločnosť Ziegler v čase vydania sporného rozhodnutia trpela čiastočnou alebo dokonca úplnou platobnou neschopnosťou v zmysle bodu 35 usmernení k pokutám z roku 2006, nebol by tento fakt z hľadiska bodu 37 usmernení relevantný, pokiaľ ide o porovnateľnosť situácie uvedeného podniku so situáciou spoločnosti Interdean.

162. Platobná neschopnosť podniku síce môže mať význam aj pri posúdení mimoriadnych okolností konkrétného prípadu v rámci bodu 37 usmernení k pokutám z roku 2006 – tu mimoriadnej finančnej situácie. Hranica na poskytnutie zníženia pokuty podľa bodu 37 sa však potom musí stanoviť oveľa vyššie ako v rámci bodu 35. Inak povedané, domnienka mimoriadnej finančnej situácie v zmysle bodu 37 ustanovení k pokutám z roku 2006 si vyžaduje mimoriadne obmedzenie platobnej schopnosti predmetného podniku.

163. Inak by existovali obavy, že prísne podmienky zníženia pokuty z dôvodu platobnej neschopnosti, ako sú stanovené v bode 35, by sa mohli pri použití oveľa všeobecnejšie koncipovaného znenia bodu 37 zneužiť, a existuje oprávnené riziko, že absolútna povaha výnimky zo zníženia pokút, na ktorej je založený bod 35 usmernení,¹²³ by v dôsledku použitia bodu 37 usmernení k pokutám z roku 2006 mohla byť zbavená účinku.

121 — Rozsudky Arcelor (už citovaný v poznámke pod čiarou 120, body 25 a 26); z 1. marca 2011, Association Belge des Consommateurs Test-Achats a i. (C-236/09, Zb. s. I-773, bod 29); zo 17. marca 2011, AJD Tuna (C-221/09, Zb. s. I-1655, bod 93), a z 12. mája 2011, Luxembursko/Parlament a Rada (C-176/09, Zb. s. I-3727, bod 32).

122 — Rozsudky Arcelor (už citovaný v poznámke pod čiarou 120, bod 26) a Luxembursko/Parlament a Rada (už citovaný v poznámke pod čiarou 121, bod 32).

123 — Pozri úvodnú formuláciu bodu 35 usmernení k pokutám z roku 2006: „Za výnimočných okolností...”

164. Pokiaľ ide o uplatnenie bodu 37 usmernení k pokutám z roku 2006, Všeobecný súd teda oprávnene porovnal, aký silný je vplyv pokút, ktoré sú stanovené v súlade so všeobecnou metodikou, na platobnú schopnosť spoločností Ziegler a Interdean na základe ich príslušného ročného obratu.¹²⁴ Na rozdiel od názoru odvolateľky nemôže totiž každé obmedzenie platobnej schopnosti podniku predstavovať dôvod na zníženie pokuty podľa bodu 37 príslušných usmernení, hoci by zníženie bolo rôzne vysoké. Domnienka mimoriadnej finančnej situácie v zmysle bodu 37 usmernení by skôr existovala len v prípade mimoriadne vážneho obmedzenia platobnej schopnosti podniku, ktoré výrazne presahuje mieru (jednoduchú) platobnej neschopnosti v zmysle bodu 35.

165. V prejednávacom prípade je nesporné, že spoločnosť Ziegler – na rozdiel od spoločnosti Interdean – ani v správnom konaní, ani v prvostupňovom konaní pred súdom neuviedla nijaké skutočnosti, ktoré by čo len naznačovali, že v jej prípade by nad rámec údajného obmedzenia platobnej schopnosti (bod 35 usmernení k pokutám z roku 2006) mohla existovať mimoriadna finančná situácia, ktorá by odôvodňovala zníženie pokuty (bod 37 uvedených usmernení). Dôkazné bremeno existencie takých skutočností je na strane toho účastníka konania, ktorý sa na ne odvoláva. Spoločnosti Ziegler nebránilo nič v tom, aby v tejto súvislosti uviedla vhodné údaje, keďže nevyhnutné informácie by museli pochádzať v prvom rade od tohto podniku.

166. Keďže spoločnosť Ziegler neuviedla nijaké vhodné informácie, na základe ktorých by sa dalo usudzovať o existencii mimoriadnej situácie v zmysle bodu 37 usmernení k pokutám z roku 2006, mohol Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, predpokladať, že spoločnosti Ziegler a Interdean sa nenachádzali v porovnateľnej situácii, v dôsledku čoho nebolo možné vychádzať z porušenia zásady rovnosti zaobchádzania.

167. Súhrnne je aj štvrtý odvolací dôvod nedôvodný.

C – Predbežný záver

168. Keďže ani jeden z odvolacích dôvodov uvedených spoločnosťou Ziegler nie je dôvodný, toto odvolanie sa musí v celom rozsahu zamietnuť.

V – O trovách

169. Ak sa odvolanie, ako navrhujem v prejednávacom prípade, zamietne, Súdny dvor rozhodne o trovách (článok 184 ods. 2 rokovacieho poriadku z 25. septembra 2012), pričom konkrétny postup vyplýva z článkov 137 až 146 v spojení s článkom 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku.¹²⁵

170. Podľa článku 138 ods. 1 v spojení s článkom 184 ods. 1 rokovacieho poriadku je účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia podala príslušný návrh a Ziegler nemala úspech vo svojich dôvodoch, spoločnosť Ziegler je povinná nahradiť trovy konania.

¹²⁴ — Bod 171 napadnutého rozsudku.

¹²⁵ — Podľa všeobecnej zásady, že nové procesné pravidlá sa uplatnia na všetky spory, ktoré boli predložené v čase, keď pravidlá nadobudli účinnosť (ustálená judikatúra, pozri len rozsudok z 12. novembra 1981, Meridionale Industria Salumi a i., 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 9), sa rozhodnutie o trovách konania v prejednávacom prípade riadi Rokovacím poriadkom Súdneho dvora z 25. septembra 2012, ktorý je účinný od 1. novembra 2012 (rovnako rozsudok Komisia/Verhuizingen Coppens, už citovaný v poznámke pod čiarou 6, body 83 až 85). Z obsahového hľadiska však neexistuje rozdiel oproti článku 69 ods. 2 v spojení s článkom 118 a článkom 122 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z 19. júna 1991.

VI – Návrh

171. Vzhľadom navyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamieta.
2. Spoločnosť Ziegler SA je povinná nahradiť trovy konania.